

C. 185.

2
CAROLI DAVIDIS ILGENII

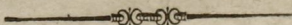
PHILOS. ET LL. OO. PROF. IN ACAD. IEN. P. O. ET

SOCIET. LAT. IEN. SOD. HON.

OPUSCULA

VARIA

PHILOLOGICA

TOMI SECUNDI

PARS PRIOR.

ERFORDIAE

APUD CUIL. HENNINGS.

1797.

VII.
ANIMADVERSIONES
HISTORICAE ET CRITICAE
IN
CICERONIS ORATIONEM
PRO ARCHIA POETA

LIBRARIUS
HISTORICUS ET CRITICUS
GISEBORTI QUATTORNI
PROFESSORI

I.

Quod Heynius, Vir illustris, in Disquisitione de carmine epico Virgiliano ait, paucos esse adolescentium, quibus, vt in praeceptis diu detinerentur, expediret; quum pleraque, nisi vno iam vel altero carmine diligenter perlecto, vtilitatem haberent nullam, et, quae aliquam haberent, ea talia essent, quae ab ingenio liberaliore, vbi vnus aut alter poeta perlectus esset, vel nemine monente, facile animaduerterentur; vanis autem et inanibus subtilitatibus atque argutiis melius ista aetas careret; quumque omnis, quam praecepta praestarent, vtilitas intra iudicium de aliorum ingeniorum monumentis ferendum subsisteret, nec expectari posset, vt, qui sui ingenii vires experturi essent, ex illis multum proficerent: id vero ad Rhetoricam, eiusque praecepta, quae vulgo et traduntur in scholis, et tam necessaria esse creduntur, vt, qui ea memoria non teneat, ne versum quidem in Oratorum veterum principibus putetur intelligere, transferri iure suo potest. Quot enim sunt, qui, quum Oratoriam attingerent, ex istis praeceptionibus se paulo plus, quam ex bonis exemplis profecisse, affirmare possint? Nonne, in quibus est aliqua dicendi et scribendi ratio, ii omnes fateantur, necesse

Ten. n. / Adulter.
 17.

neceſſe eſt, exemplis veterum, Ciceronis imprimis, vel priuato ſtudio diligenter tractatis, vel a magiſtro rei perito docte enarratis id ſe debere magis, quam, qua pueri memoriam onerant, praeceptionum moli? At, ne arrogantes eſſe videamur, et, quod tot maximi nominis homines ante nos vtiliſſimum putarunt, id illa vtilitatis opinione noſtro nunc iudicio velle priuare: plane nulli eſſe vſui huius artis praecepta, nec nobis in animo eſt cuiquam perſuadere, nec alium fore quenquam, qui ſerio id agat, arbitramur. Primum enim, eos, qui adoleſcentibus exempla oratorum, Ciceronis vel Demoſthenis, explicare ſuſcipiunt, eorumque interpretatione ad ſimilem illos facultatem adducere, a tali praeceptorum ſubtilitate inſtructos eſſe debere, vix eſt, quod confirmem. Quis enim exiſtimet, praeceptorum ſubtilitate deſtituto aut ſuppere poſſe, quod ad monendum de ſingulis rebus et cauſis apte et cum fructu ad ingenia alenda, et ad elegantiae veritatisque ſenſum in teneris animis excitandum ac roborandum, conferat, aut facultatem omnino eſſe, quae ipſe ſenſu ſuo edoctus apte, pulchre multoque ſtudio ſcripta eſſe ſciuerit, quo lucent illa vero pulchritudinis colore, eo vel capiendi animos, vel, capti ſi fuerint, detinendi? Tum vero in ipſis etiam adoleſcentibus eſſe, quibus talem praeciendi modum accuratius tenere multum profuerit, negare nemo auſit. Nam ſi qui, aetate ac viribus prouectiores, ea gaudent linguae facultate, vt ſine interprete Ciceronis ſcripta intelligant, et, ſi non omnes, quae extant, eius orationes, eas certe, quas ſelectas vocant,
quo

quo par est, animo ac studio legerunt, iis sub-
 tiora dicendi praecepta et tradi recte, ac
 multo etiam commodius poterunt, quam si
 nullam orationem lectione attigerint, et, quum
 quasi in fundo bene praeparato resideant, ple-
 nissima fructuum erunt. Illud vero, ante pri-
 ma lectionis pericula longum praeceptorum
 ac monitorum agmen, ob insignem, quam per-
 cepturi inde essent adolescentes, vtilitatem,
 praemittendum esse, nunquam a me impetra-
 bo, quin, qua decet virum, libertate et con-
 stantia negem. His, qui incipiunt ad eam ra-
 tionem formari, interpretatione bona et inge-
 nio eorum attemperata consulendum; ad exem-
 pla sunt ducendi, ex quibus, quid rectum, ve-
 rum, pulchrumque sit, discant; vt ex fontibus,
 suo iudicio, suarum virium vsu, prae-
 cepta hauriant, quibus instructi ad similes se
 conatus transferant. At quum saepius acci-
 dat, vt aditus ad fontes sit paulo difficilior, et
 vt spinæ eum circumseptum teneant, quæ vel
 ducem deterreant, ne propius alumnos addu-
 cat, vel, si adduxerit, hos impediunt, ne plene
 sitim resinguant: sponte intelligitur, non leue
 esse interpretandi negotium; sed grauius etiam,
 quam vulgo solet aestimari. Neque vero is
 iam partes boni interpretis egisse censendus
 est, qui, quod superioribus seculis multos fa-
 ctitasse constat, figuras tantum annotat, meta-
 phoras et metonymias diligenter enumerat, syl-
 logismorum disiecta membra colligit, et, quasi
 praesliterit aliquid memorandum, si tale quid
 inuenerit, gallinarum instar, vermiculis inuen-
 tis, crocitat; at, si quid ex historia et antiqui-
 tatum cognitione illustrandum, aut si textus
 corru-

corruptelae medicina adhibenda, vel tacet omnino, vel, parem si negotio se crediderit, talem se praestat, quem hospitem esse in his rebus facile intelligas. Multa alia sunt, et multo quidem grauiora, quae obseruanda habet is, qui boni interpretis nomen consequi voluerit; quae tamen omnia nec ita sunt abdita, vt inueniri a nemine possint, nec a nimium paucis ante nos explicita, vt nisi denuo ea inculcaremus, vereri deberemus, ne aut inaudita manerent cuiquam, aut in obliuionem abirent. Vnum illud, interpretem praeter alia Critices vsu probe tenere, et intima historiae et antiquitatum cognitione inbutum esse oportere, vt quum res obscuras illustrare, tum scripturae corruptelis medicinam facere possit, licet itidem multi monuerint, tamen nunc non possum non repetere. Quoties enim fit, vt in loca incidamus, quae scripturae prauitate laborant; quoties res occurrunt vetustatis rubigine per annalium memoriam obsitae, vel certis de causis consulto a scriptore obscurius prolatae. Quae cum vel docto interpreti, et omnibus praesidiis, quae necessaria sunt, instructo, negotium facessant, sudoremque exprimant, quid facturum tum imperitum censes et talibus praesidiis destitutum? Id vero quum in aliis Ciceronis orationibus (nam has in praesenti inprimis ante oculos habeo), quae cum adolescentibus legi solent, fieri sciam, tum in ea, quae habita est pro Archia poeta, quaeque ob laudem humaniorum litterarum, et earum rerum copiam, quae adolescentiam maxime alunt, prima plerumque vice enarrari adolescentibus solet, accidere, interpretum et
com-

commentatorum diuersae inter se de rebus obscuris testantur sententiae. Futurum igitur ratus, si, quod Manutii, Graeuii, Eretii alii- que iam diligenter tractarunt, denuo attigissem, ut ne aut arroganter fecisse, aut actum egisse opus, aut, quidquid est operae, id omnino inutiliter collocasse iudicaret, faciendum putavi, ut me ad rerum obscurarum, quae lectionem orationis impediunt, illustrationem accingerem, videremque, num rebus primum, quas accurate nosse multum interest, lucem aliquam possim adspargere; deinde lectioni, ubi laborat, opem et salutem ferre.

II.

Iam primum constat, ut vel argumenta huius orationis a Manutio, Graeuio, et aliis editoribus praefixa docent, vel ex ipsius orationis lectione sine vilo negotio potest intelligi, A. Licinium Archiam, patria Antiochenum, quum poetica laude per omnes Asiae partes cunctamque Graeciam maxime floreret, et ab omnibus fere inferioris Italiae populis expeditus, primum a Tarentinis, Rheginis, Locrensis, Neapolitanis, deinde, Romae ubi per tempus vixerat, ab Heracleensibus ciuitate donatus esset, in maxima apud principes populi Romani, inprimis Metellos et Luucillos, fuisse gratia, consecutumque eorum opera, ut et Romana ciuitate donaretur. Satis longo intervallo extitit homo quidam maleuolus, Gratius vel Gracchus nomine, qui poetae, Syro homini, hunc ciuitatis honorem et coniuncta cum

eo beneficia inuideret, et, ut dignitatem eius, vel gratiam, minueret, litem de ciuitate ex lege, quam Silanus et Carbo, tribuni plebis, tulerant, intenderet. Accusatori Cicero respondit; causam probauit; et dilatis omnibus, quae aduersarius protulerat, argumentis, commemoratisque beneficiis, quae vel ipse, vel alii, quibus summa esset cum Archia familiaritas, ei accepta ferrent, dignum esse ostendit, non modo, qui ciuitatem, quam iam optimo iure haberet, non amitteret, verum etiam, si non esset ciuis, in numerum ciuium adsciscendus esset. Haec ut sunt certissima, ita alia sunt de quibus magna est inter interpretes dissen- sio, quaeque, quum diligentiori lectori praetereunda videri nequeant, accuratius examen subire, necesse est. Redeunt illa ad tria fere capita: primum, quo tempore acta sit Archiae causa et habita a Cicerone oratio; deinde, quando Archias ciuitatem petierit, et quamdiu ea fructus sit; denique, quo iure ac modo ciuitatem Romanam adeptus sit.

Post consulatum Ciceronis causam actam esse, et hunc, quum praeceptorem suum defenderet, consularis viri dignitate fuisse conspicuum, id quidem ipsa declarat oratio (cap. xi.): *Nam, quas res nos in consulatu nostro vobiscum simul pro salute huius urbis atque imp. e. u., et pro vita ciuium, proque vniuersa republica gessimus, attigit hic verbis atque inchoauit*; et (cap. 6.): *Nam, nisi multorum praeceptis, multisque litteris mihi ab adolescentia suasissem, nihil esse in vita magnopere expetendum, nisi laudem*

dem atque honestatem: — nunquam me pro salute vestra in tot ac tantas dimicationes, atque in hos profligatorum hominum quotidianos impetus obiecissem; quibuscum conferri merentur, quae cap. 12. circa fin. eadem de re orator repetit. Sed quo post consulatum anno? Manutius putat D. Iunio Silano et L. Licinio Murena Coss. hoc esset, proximo post consulatum anno, nimirum a. V. C. Varr. 692. et colligit illud ex cap. 5. vbi haec leguntur: *est enim obscurum proximis censoribus hunc-cum clarissimo imperatore L. Lucullo, apud exercitum fuisse.* Lucullus autem cum exercitu et imperio in Asia fuit ab a. V. C. 681. vsque ad 687. vbi M. Acilio Glabrioni, qui cum C. Calpurnio Pisone Frugi consul erat, vel, quia hic, auditis Luculli iniuriis, ad exercitum non venerat, Pompeio imperium cogebatur concedere (v. Plutarch. Lucull. T. I. p. 514. seq.); necesse igitur est, vt proximi illi censores, quibus magistratu suo fungentibus Archias cum Lucullo imperatore fuerit, sint L. Gellius Publicola et Cn. Cornelius Lentulus Clodianus, qui a. V. C. 684. M. Licinio Crasso et Cn. Pompeio Magno Coss. iussum LXVIII. fecerunt. Nam propiores illis, scilicet Q. Lutatium Catulum et M. Licinium Crassum, qui L. Aurelio Cotta et L. Manlio Torquato Coss. a. 689. creati; aut L. Aurelium Cottam cum Q. Caecilio Metello Pio, qui a. 690. L. Iulio Caesare et C. Marcio Figulo Coss. h. e. proximo ante Ciceronis consulatum, intelligere ea de causa non licet, quod iussum his censoribus conditum non fuit: mortuo enim Metello Pio, vt ex Dione constiat, Cotta abdicare

abdicare munere coactus est, et qui superiori
 anno creati fuerant, quum de danda Trans-
 padanis populis ciuitate inter se contenderent,
 non modo nihil aliud egerunt, sed etiam ma-
 gistratu abdicarunt (v. Onuphr. ad Fast. Capi-
 tol. p. m. 160.). Accedit, quod, etiamsi aut
 Cotta cum Metello, aut Catulus cum Crasso
 lustrum fecissent, tamen hi censores ad Ar-
 chiam ita non possent commode referri, vt,
 censuram iis gerentibus, cum Lucullo impera-
 tore in Asia fuisset, quum iam a. V. C. 688.
 Romam reuersus sit; quare, eum aut Romae
 eo tempore, aut alibi, quam in Asia cum Lu-
 cullo versatum, necesse esset. Sin igitur ora-
 tio post consulatum habita est, et ante censo-
 res, qui post eum fuerunt, P. Seruilius Va-
 tianus Isauricus et Mam. Aemilius Lepidus Li-
 uianus, qui a V. C. 693. M. Pupio Pisone et
 M. Valerio Messala Nigro Coss. magistratu fun-
 gentes lustrum LXIX. condiderunt, quosque
 si eorum anno habita esset, dicere videtur de-
 buisse proximos: sequitur, vt in an. 692. h. e.
 in Silani et Murenæ consulatum incidat. Ve-
 rum huic Manutii sententiæ, quam paulo la-
 tius exposui, est, nec leue illud, quod possit
 opponi, quodque, si non conuellere eam, certe
 labefactare videatur. In loco, quem iam alia
 de causa adduxi (c. 11.) dicit Cicero: *Res,*
quas nos in consulatu nostro — gessimus,
attigit hic versibus atque inchoauit; quibus
auditis, quod mihi magna res atque iucun-
da visa est, hunc ad perficiendum hortatus
sum. Quibus repugnare videntur, quæ ad
 Atticum lib. I. ep. 16. Pisone et Messala Coss.
 hoc est a. 693. scribit: *Epigrammatis tuis,*
quæ

quae in Amaltheo posuisti, contenti erimus; praesertim quum et Chilius nos reliquerit, et Archias nihil de me scripserit; ac vereor, ne, Lucullis quoniam Graecum poema condidit, nunc ad Caecilianam fabulam spectet. Haec quomodo inter se conciliari possunt? Num deceptus est Cicero ab Archia, quum eum defendendum susciperet; et hic, ubi se absolutum videret, promissioni antea factae non stetit, et opus inchoatum abiecit? Non putem. Haud dubie id Attico indicasset, et grauius de ingrato hominis animo, beneficiorumque parum memori, conquestus esset, si acta iam tum causa eius fuisset. Quid igitur? Placetae cum Corrado (Quaesi. p. 266. Ern.) statuere, Archiae causam in sequentem annum incidere, vt dicta sit oratio a. 694. consulibus Q. Caecilio Metello Celere et L. Afranio? Hic quidem nodus praeclare solutus esset: etenim eo ipso tempore, quo Cicero haec ad Atticum scripserat, vel paulo post, Archias res Ciceronis versibus celebrare coepisset, vt, quum lis de ciuitate mota esset, inchoatum opus iam esset, et tantum non perfectum. At quid proximis censoribus (c. 5.) faciendum? Essent illi necessario P. Seruilius Vatia Isauricus, et Mam. Aemilius Lepidus Liuianus a. 693., quo quidem anno quum nec Archias cum Lucullo imperatore in Asia esse potuerit, quod tamen patronus eius l. c. diserte affirmat, tum nec illud locum haberet, vt inter eos atque Iulium et Crassum, quorum eodem loco mentio fit, quorumque magistratus ad a. 665. pertinet, vna tantum censura, qua poeta cum Quaestore Lucullo in Asia fuisset, intercederet.

Quare.

Quare, si non tertia superesset ratio, qua res expediri posset, omnino praeferendam putarem Manutii sententiam, dicendumque, vel Archiam, quum Ciceroni laudes eius inchoatas ostenderet, non serio egisse, sed ut in tutelam sui eum pertraheret, vana ista spe lactandum putasse, vel Ciceronem, qui iam dudum consecutus erat, ut in commemorandis iis, quae ad laudem suam vel augendam vel illustrandam facerent, non erubesceret, non Archiae magis, quam sui ipsius causa illud confinxisse. Verum resistere adhuc mihi quidem videtur via, qua res repugnantes componamus. Habita est oratio a. 693. M. Pupio Pisone et M. Valerio Messala Nigro Coll. hoc est, post consulatum secundo, quo censuram gesserunt P. Seruilius Vatia et Mam. Aemilius Lepidus: nam censores eo anno creatos esse, ipse Cicero non sinit dubitare, qui scribit hoc anno Nonis Decemb. ad Atticum (I, 17.) *Asiani, qui de censoribus conduxerant, questi sunt in senatu, se cupiditate prolapsos, nimium magno conduxisse.* Hanc sententiam defendit Fabricius in Vit. Cicer. p. m. 168. seq. quamvis minus validis argumentis. Eodem igitur anno causa Archiae acta est, quo scripta ad Atticum illa, ex qua locum adduxi, epistola, sed paulo serius. Epistola post Idus Maii scripta est: narrat enim, ubi Idibus Maii in Senatum venisset, quae ibi acta essent; et, quia comitia in ante diem VI. Cal. Sext. dilata esse dicit, quae tum, quum scribebat epistolam, nondum fuerant, ante Calendas istas scriptam, certum est. Quare ita statuo. Gracchus vel Gracchus, quum census tempus appropinquare, et iam instare videret,

ret, vt odium, quod in Archiam, a nobilissimis hominibus tantopere honoratum, conceperat, tandem aliquo modo expleret, nactum se ratus opportunissimam occasionem, tum potissimum reum eum fecit ex Silani et Carbonis lege, vt, si ciues censerentur, hunc a ciuium numero videret segregari. Archias etsi alios complures haberet amicos, qui eum potuissent defendere, tamen a Cicerone, discipulo olim docili, nunc amico eloquentiae laude florentissimo, quam ab illis, defendi maluit; quod vt eo facilius consequeretur, laudes rerum ab eo in consulatu gestiarum, quarum sine dubio spem roganti fecerat, inchoauit et partem absoluit. Sed video, quo minus quis ita esse sibi persuadeat, impedimento esse posse, quod, quum in hunc annum censores iam creati essent, qui a. 684. Iustrum condiderunt, non recte dicerentur *proximi*. At enim illo loco, vbi censores Cicero commemorat, de iis loquitur, qui perfuncti censura erant et ciuium nomina in tabulas retulerant; quapropter, etsi creati iam erant qui mox nouum censum agerent, tamen, quia defuncti officio suo nondum erant, eos, qui erant defuncti, proximos dicere debuit. Idque factum esse, eo magis est verisimile, quod hoc anno, quo censores creati erant, nescio quibus de causis census non est actus, sed in proximum dilatus: nam scribit Cicero Cal. Febr. Q. Metello et L. Afranio Coll. h. e. an. 694. ad Atticum (I, 18.): *Reuise nos aliquando; et quamquam sunt haec fugienda, quo te voco; tamen fac, vt amorem nostrum tanti aestimes, vt eo vel cum his molestiis perfrui velis.* Nam,
 nè

ne absens censeare, curabo edicendum et proponendum locis omnibus. Sub lustrum autem censeari, germani negotiatoris est. Quare cura, ut te quamprimum videamus. Maneat igitur illud, a. 695. Pisone et Messala Coss. pro Archia Ciceronem dixisse; et, si Archias, quum Romam venisset, XVI. annos natus erat, ut suspicari licet ex cap. 3. vbi praetextatus a Lucullis domum receptus fuisse dicitur, incidit illud in annum aetatis eius LVII. quo Cicero XLVI. aetatis annum agebat.

III.

Ad alteram quaestionem transeo: quo tempore Archias ciuitatem Romae petierit, et quamdiu ea fructus sit. Ante a. 665. ciuem eum Romanum factum, illud non sinit dubitare, quod Cicero, aduersarii obiectionem, Archiae nomen in censorum tabulis non extare, refutans, dicit (c. 5.): *est enim obscurum — primis (censoribus), Iulio et Crasso, nullam populi partem esse censam.* Iam vero L. Iulius Caesar et P. Licinius Crassus censuram gesserunt Cn. Pompeio Strabone et L. Porcio Catone Coss. a. 665., vnde illud sequitur, ut Archias, si census fuisset populus, in tabulis censorum legi potuisset, et ut ciuis vel eodem anno, vel ante factus sit. Satis tamen certum, eodem eum anno ciuitatem adeptum esse, quum lege adeptus sit Plautia Papiria, a M. Plautio Silano et C. Papirio Carbone Tribb. Pl. a. 665. h. e. altero belli Italici, lata, qua cautum erat, *ut qui foederatis ciuitatibus ad-*
scripti

Scripti essent, et, quum haec lex ferretur,
in Italia domicilium haberent, si LX. die-
bus apud Praetorem nomen professi essent,
ii ciues Romani optimo iure essent. Vis hu-
 ius legis, vt ex formula eius intelligitur, vltra
 LX. dies non extendebatur; vt, qui eius be-
 neficio in ciuitate Romana adscribi volebant,
 intra hoc temporis spatium a lata lege nomen
 apud praetorem profiteri deberent. Archias
 professus eo tempore est, vt Cicero dicit (c. 4.),
 apud Q. Metellum Pium, quod et foederatae
 ciuitati iam adscriptus erat, et multos annos,
 et sic tum, quum lex ferebatur, domicilium
 Romae habebat, vt ei verendum non esset,
 ne repullam ferret. Itaque nescio, quod Hey-
 nius de Institutis et legibus Heracleensium
 (Opusc. II. p. 244. not.) ex loco hoc Ciceronis
 contra Mazochium (in Comment. in Tab.
 Heracl.) contendit, ne Cicerone quidem con-
 sule, a 691. Heracleenses fundos legi seu lu-
 liae seu Plotiae factos, quia Archias eo anno
 ex lege Plotiae, quod Heracleae tanquam ciui-
 tati foederatae adscriptus erat, ciuitatem Ro-
 manam petisset, mirumque fuisset, eum, qui
 Heracleensis ciuis esset, Romae ciuitatem pe-
 tere, qua, si fundus facta esset Heracleensium
 ciuitas, eo ipso iam frui potuisset, num παρό-
 ραμα sit summi viri, an rationes secutus sit,
 quas ego non satis exploratas aut explicatas
 habeo. Nam praeter illud, quod acculator ad
 censum a. 665. prouocat, quem Cicero docet
 eo anno ad populum Romanum non perti-
 nuisse, vnde ciuem eo tempore Archiam fuisse
 recte colligitur; et quod carmen legis, ex quo
 illam non in perpetuum, sed tantum ad LX.
 Tom. II. B dierum

dierum spatium valere debuisse cognoscimus, ciuitatis petitionem Archiae intra eiusdem anni fines concludit; non negligi debet, quod Cicero eum apud Q. Metellum praetorem, familiarissimum suum professum perhibet (c. 4.); quem quidem non Celerem fuisse praetorem Cicero Col. a 691. (v. Catil. I, 8. Sull. 23.); nec eum, qui biennium consul fuit a. 685. et 686. cum Q. Hortensio et Q. Marcio Rege, et rebus in Creta bene gestis, vnde Cretici nomen obtinuerat, in consulatu mortuus est, quod arbitratur Manutius; sed Pium, Numidici filium, qui, vt supra dictum est, a. 690. ante Cicero- nem consulem, censor mortuus est, ex cap. 10. circa fin. certum est. Quae quum ita sint, non potest esse obscurum, Archiam inde ab anno 665. vsque ad a. 693. in numero ciuium Romanorum esse veratum, et XXVIII. annos se pro ciue gessisse. Maior est obscuritas, si decernere velimus, quo anno Archias Hera- cleae in ciuium numerum receptus sit. Cicero iusto breuius in narratione (c. 4.) rem tractat: nihil enim amplius commemorat, quam eum, quum esset cum L. Lucullo in Siciliam profectus, et quum ex ea prouincia cum eodem Lucullo decessisset, venisse Heracleam; quam ciuitatem quum vidisset aequissimo iure esse ac foedere, adscribi se in eam voluisse, illudque quum per se, tum auctoritate Luculli impe- trasse. Sed quale illud Luculli iter in Siciliam? Franciscus Syluius (in Oporini Corpore com- ment. in Cic. Oratt. omnes, Bas. 1555. p. 1113.) ita scribit: *L. Lucullus quaestor Asiam, prae- tor Siciliam, consul Asiam obtinuit; cum eo in has prouincias Archias profectus est.*

L. A.

I. A. Otto (ed. Select. Oratt.): *cui provinciae Lucullus praefuit proconsulari imperio*. Rimum teneatis amici! L. Lucullus, qui consul fuit a. 680. et ab anno 681. vsque ad a. 687. in Asia cum Mithradate bellum gessit, Siciliae imperio proconsulari praefuerit! Verum et alia noua et inaudita in ista notarum sarragine discere licet; v. c. Heracleam Siciliae oppidum et sinum Tarentinum eiusdem insulae esse. Alias editiones meliorem habere lectionem, *Ciliciam pro Siciliam*, nec Otto animaduertit, nec, quod sane mireris, qui sospitator Ciceronis salutatur, Ernestius; quasi nihil intersit, in Siciliam profectus sit Lucullus cum Archia, an in Ciliciam. Quid Ernestius statuerit de isto itinere, quum silentio omnia transeat, equidem dicere non habeo; fortasse in ea fuit opinione, vt Lucullum animi et voluptatis causa in insulam illam cum Archia profectum putaret, eaque de causa Graeuii auctoritati id tribuit, vt lectionem, ab eo receptam seruet. Illud quidem certo certius esse existimo, quod Syluius dicit, Lucullum praetorem Siciliam obtinuisse, id merum figmentum esse nec vilius veterum fide et auctoritate niti: ex Cicerone enim (Acad. IV, 1.) et Aurelio Vict. (de V. Illustr. c. 74.) constat, Africae eum pro praetore praefuisse. Quod quo anno fuerit, ex ll. cc. et Plinio H. N. VIII, 7. satis certo demonstrari potest. Plinius l. c. dicit: *Romae pugnasse (Elephantos) Fenestella tradit primum omnium in Circo, Claudii Pulchri, Aedilitate Curuli, M. Antonio A. Postumio Coff. a. V. 655. Item post annos XX. Lucullorum aedilitate Curuli, ad-*

versus tauros. Incidit ergo aedilitas Lucullo-
rum et Lucii et Marci in a. V. C. 675. et con-
sulum P. Seruili Vatae Ilaurici et Ap. Clau-
dii Pulchri; quam magnificentissimam fuisse,
Tullius testis est Offic. II, 16. Idem vero au-
ctor est Acad. IV, 1. eum, vbi absens (Quae-
stor Sullae in Asia ab a. V. 667. vsque ad a.
674.) aedilis factus esset, *continuo* praetoris
dignitatem consecutum (licuisse enim celerius
legis praemio); post in Africam profectum;
sequitur ergo, vt praetor fuerit a. 676. Afri-
cam autem pro praetore a. 677. rexerit. Ex
quo igitur Lucullus Sullae, bellum Marsicum
conficienti (a. 666.), deinde ad bellum Mi-
thradaticum profecto (a. 667.), quaestor ad-
fuit (vsque ad a. 674.); tum aedilitate, prae-
tura et propraetoria potestate in Africa defun-
ctus, gesto an. 680. consulatu, per septem an-
nos in Asia commoratus est, et rebus maximis
gestis a. 688. in Italiam rediit, de itinere in
Siciliam non cogitandum; atque etiam si priua-
tum eum iter instituisse arbitrari vellemus a.
678. et 679. qui anni praeturam in Africa et
consulatum interueniunt, tamen nemo credi-
derit, Archiam eo tempore Heracleae adscri-
ptum, quippe qui ante legem Plautiam Papi-
riam a. 665. latam, et veniam Romanae ciui-
tatis vltra eius anni fines non extendentem, et
ante censores Iulium et Crassum, eodem anno
magistratum gerentes, in ciuitatem illam ad-
scribi debuerit. Eadem vero causa est, cur,
si *Ciliciam* legamus, non possum cum Mantio
ad h. l. statuere, illud Luculli in eam pro-
vinciam iter idem esse, quod post consulatum
imperator a. 681. eo susceperit. Res exigit,

vt Lucullus non modo in Ciliciam, sed etiam
 ante quaesturam, atque adeo ante a. 665. quo
 lata est lex Carbonis et Silani, profectus sit,
 et vt ad minimum a. 664. redux, vt Heracle-
 enses Archiam ciuitate donarent, auctoritate
 sua effecerit. Cuiusmodi de itinere quum nec
 Plutarchus in vita Luculli, nec Cicero Acad.
 IV, 1. vbi strictim res eius persequitur, quid-
 quam habeant, nec alibi quidquam me legere
 meminerim, liceat mihi paulo esse liberiori,
 et coniectioni indulgere. Quum constet, cum
 Sulla intercessisse Lucullo necessitudinem et
 familiaritatem, eam quidem, vt ille hunc non
 modo rebus gerendis arduis et grauissimis ad-
 hiberet, sed etiam, Plutarcho teste, commen-
 tarius rerum suarum, vtpote melius historiam
 condituro, ei inscriberet: quidni ad primam
 adolescentiam, vbi ingenii eius praestantia ma-
 xime enitebat, et vbi iam cerni poterat, qua-
 lis aliquando iudicandus esset, initia huius ne-
 cessitudinis referamus. Iam vero Sulla, vbi
 quaestor C. Marii I. Cos. (a. 647.), deinde
 eiusdem Marii II. Cos. (a. 650.) legatus, et
 eodem Mario III. Cos. (a. 651.) tribunus mi-
 litum fuerat, et, quum videret, se ob rerum
 gestarum gloriam Mario inuisum esse, collegae
 Marii, Q. Lutatio Catulo (a. 652.) se adiun-
 xerat, omnibus militaribus officiis defunctus,
 aedilis Romae fieri noluit, sed consecutus est,
 vt a. 662. praetor esset. Ex praetura
 in Cappadociam et adiectam Ciliciam (v. Au-
 rel. Vict. V. Illustr. 75. vbi eandem varieta-
 tem, quam in Ciceronis loco, inter *Siciliam*
 et *Ciliciam* notatam deprehendas in Edit.
 Lugd. 1670.) a Senatu missus (a. 663.) eo
 prae-

praetextu, vt Ariobarzanem, Cappadociae regem, amicum et socium P. R. a Mithradate regno expullum, reduceret, re autem, vt Mithradatem, nouis rebus studentem, et regni sui dominationem nimio plus augentem, quam satis tutum esset accolis, reprimeret ac coereret. Quo quum Sulla paucas copias duxisset, tamen sociorum auxilio, multis Cappadocum Armeniorumque, qui illos adiuuabant, caesis, et Gordio ac filio Mithradatis expulso (Iustin. XXXVIII, 1.), Ariobarzanem regem constituit (vid. Appian. Mithrad. p. 176. et 208. Plutarch Sull. p. 453. Dio Call. T. I, p. 72. Reim. Liuii Epit. LXX.). Bello Italico ab a. 664. vsque ad a. 666. varia fortuna et magnis cladibus ab vtraque parte acceptis gesto, Cn. Pompeio Strabone et L. Porcio Catone Coss. a. 665. legatus, praetoriae dignitatis vir, strenue rem gessit, variosque populos, vt Samnites et Hirpinos, domuit, alios in fidem recepit (v. Liuii Epit. LXXV. et Plutarch. l. c.). Romam inde reuersus, quum rerum gestarum gloria eum praeiussset, consul cum Q. Pompeio Rufo creatus est annos natus L. in quo consulatu (a. 666.) Italici belli reliquias confecit; anno vero sequente (667.) Lucullo praemisso, qui sibi Alexandriae regem conciliaret, et classem in Aegypto et per Asiae ciuitates coeret, in Graeciam, ad bellum Mithradaticum primum, profectus est. Contemplantibus hanc breuem rerum a Sulla vsque ad consulatum gestarum delineationem, cogitantibusque, quo casu Lucullus ante a. 665. in Ciliciam delatus, et inde reuersus esse potuerit, nihil veri videtur esse similius, quam adolescentem eum, ingenio

genio claritatem aliquam adeptum, contubernalem Sullae, pro praetore in Ciliciam profecto, fuisse, eaque maxime de causa cum eo iuisse, ut militiae et aliarum rerum gerendarum rudimenta disceret. Erat enim haec optima apud Romanos adolescentium, qui aliquando rempublicam administrare volebant, disciplina, ut apud claros viros, vel in vrbe, vel in prouinciis magistratum gerentes, in contubernio viuerent. Sic M. Caelius Q. Pompeio, proconsuli in Africa contubernalis fuit (p. Cael. 50.); Cn. Plancius A. Torquato in eadem prouincia, et postea in Creta Saturnino (p. Planc. 11.); L. Torquatus Ciceroni consuli et praetori (p. Sull. 12.); L. Gellius C. Carboni consuli (Brut. 27.); Thermo, praetori in Asia, C. Iulius Caesar (Suet. Caes. 2.); Clodius, famosus ille tribunus pl. L. Lucullo in Asia (v. Plut. Lucull. p. 515.); Ciceroni etiam in Asia fuerunt contubernales, ut intelligimus ex iis, quae ad Rufum scribit (Famil. Ep. V, 20.): *Scito a me et tribunos militares et praefectos et contubernales duntaxat meos delatos esse.* Obiici posset huic coniecturae meae, Cicero-nem Acad. IV, 1. tunc non debuisse scribere: *Post Mithradaticum bellum missus a senatu, non modo opinionem vicit omnium, quae de virtute eius erat, sed etiam gloriam superiorum. Idque eo fuit mirabilius, quod ab eo laus imperatoria non admodum expectabatur, qui adolescentiam in forensi opera, quaesturae diuturnum tempus, Murena bellum in Ponto gerente, in Asiae pace consumserat. Sed incredibilis quaedam ingenii magnitudo non desiderauit indocilem*

docilem vsus disciplinam: nam, si Lucullus cum Sulla fuisset, habuisse eum vsus disciplinam. At meminisse debemus, breue illud temporis spatium, quo tunc in Asia commoratus est, non satis fuisse ad ingenium eius ampla rerum bellicarum et ciuilium cognitione excolendum; ei praesertim, quem mansuetiores Musae deuincium tenebant, et qui Archiam, quocum longe alia agere licebat, sodalem secum habebat et amicum; vt, licet in summi praetoris et clarissimi ducis contubernio vixerit, tamen mirum non sit, eum rei militaris imperitum mansisse. In reliquis omnia se recte habent. Discessus Sullae ex prouincia cadit in an. V. C. 664. Nam, vt Plutarchus narrat (Sull. p. 454.), Romae quum esset, ob imagines a Boccho in Capitolio collocatas, in quibus erat aureus Iugurtha Sullae traditus, discordia inter Sullam et Marium excanduit; quae res quum seditionem spectare videretur, quod vterque suos et potentes habebat assecutas, eam bellum sociale, iam diu gliscens, sed eo anno exardens, consopiuit; ex quo, eum a. 664. h. e. primo belli socialis anno rediisse, certum est. Eodem vero anno quum Lucullum etiam, postquam ex Cilicia cum Sulla discesserat, Romam venisse, probabile sit; accidere facile potuit, vt in itinere Heracleam delatus, Archiam, in ciuitatem illam adscribi cupientem, gratia sua adiuerit. Factus igitur est Archias ciuis Heracleensis L. Iulio Caesare et P. Rutilio Lupo Coss. a. 664, quod non solum ex eo clarum, quod, quum a. 665. Romae ciuitatem, vt dictum est, petierit, ante illud tempus, certe a. 664. Heracleae factus esse

esse debuit; verum etiam, quod Cicero, ad-
 versario tabulas Heracleensium desideranti, qui-
 bus Archiam Heracleae ciuibus adscriptum
 probari posset, respondet (c. 4.), omnes scire,
 eas Italico bello, incendio tabulario, interisse;
 qui vel vnus locus monere potuisset homines
 doctos, ne, si de Lucullo decernendum esset,
 cuius auctoritate et gratia Archias ciuis Hera-
 cleensis factus est, et in tabulas Heracleensium,
 vbi ciuium nomina legebantur, relatus, quom-
 niam hae tabulae Italico bello, ab a. 664. ad
 666. gesto, dicuntur interisse, de praetore Lu-
 cullo Africam, vel, vt fingunt, Siciliam, a. 677.
 regente, et 678. Romam reuerso, aut pro-
 consule in Asia ab a. 681. ad a. 687, cogita-
 rent. Vnum restat, quod, si non euertere,
 quod iam adstruxi, tamen efficere possit, vt
 dubitationis aliquid in animo resideat; scilicet,
 quod dicit orator (c. 4.), Archiam, vt in ci-
 uitatem Heracleae adscriberetur, impetrasse,
 quum ipse per se dignus putaretur, tum *au-
 ctoritate et gratia* Luculli. Nam quaeri pot-
 est, vnde Lucullo, adolescenti admodum eo
 tempore, neque rerum gestarum magnitudine
 atque splendore claro, tanta fuerit apud He-
 racleenses auctoritas. Etsi enim gratia in ea
 aetate valere potuerit, quae adolescentibus et
 iuuentuti saepius a Romanis scriptoribus tri-
 buitur (v. c. Famil. II. 6.), et, quoniam ad
 populum magis, quam ad principes pertine-
 bat, recte tribui potest; tamen non item po-
 tuit auctoritate, quae, quum exiimatio sit re-
 bus egregiis, in quibus grauitas et consilium
 emituerit, comparata, nisi in viris magnis et
 illustribus, locum habere nequit. Quare etiam
 Cicero,

Cicero, quum ad Ampium scribit (Famil. IV, 12.), diserte hanc ab illa distinguit: *Principem tamen habuimus Panjam, tui studiosissimum, mei cupidum; qui valeret apud illum non minus auctoritate, quam gratia.* At vero sciendum est, non vsque eo curiosos esse circa verborum delectum oratores, ut non interdum paulo laxiori significatione vocabula adhibeant, aut, quae de seriore viri alicuius nobilissimi vita verissime dicta fuissent, ad iuveniles annos, ubi spes maior, quam fides, erat, quasi repraesentatione veri contenti, transferre audeant; praesertim si vident, se vel pondus argumentis addere ea re posse, vel fidem maiorem sibi amicisque conciliare, vel gratiam alicuius aucupari. Idem illud Ciceronem fecisse, negari vix poterit: etenim, quum ea fuerit cum Lucullo, eiusque socero, Q. Servilio Caepione, familiaritate coniunctus, ut ei Lucullum filium et parens et avus testamento commendaret (de Fin. III, 2. Attic. XIII, 6.); quumque ipse Lucullum secum et amicitia et omni voluntate, sententiaque coniunctum vocet (de Fin. I. c. coll. Plutarch. Lucull. circ. fin.), tantique fecerit, ut Academicarum quaestionum librum nomine eius inscripserit: cui non videatur fieri potuisse, ut illo praesente (nam aderat, ut ex verbis cap. 4. intelligitur: *adest vir summa auctoritate et religione et fide L. Lucullus*), ad gratiam istam verborum accommodaret industriam, et, dum adolescentiae spem cum auctoritate viri consularis permutaret, mutuo amori plusculum etiam, quam concederet veritas, largiretur. Neque tamen hoc dixerim, Lucullum, quam-

vis

vis adolescentem, omnino auctoritate caruisse. Nam, quod, sumta toga virili, priusquam rempublicam attingeret, vllamue ambiret dignitatem, Seruiliū Augurē, qui patrem eius repetundarum reum fecerat, vlciscendi gratia, cum fratre, pari pietate et industria praedito accusauit, et paternas inimicitias persecutus est, ea re tantam iniit ab omnibus gratiam, quum praeclarum illud factum existimaretur, et omnium ore ferretur, vt, quo deinde etiam tum adolescens quum apud Romanos, tum apud Socios tantum valebat, incertum videri possit, gratia dicendum sit magis, an auctoritas. Fortasse Sullae etiam auctoritas, quum eius viri amicus et contubernalis esset, effecit, vt ad gratiam, qua per se celebrabatur nobilissimus adolescens, auctoritatis aliquid accederet. Quidquid sit, hoc certum est, Ciceronem sine pudore dicere potuisse, Archiam, vt Heraclaeae ciuis factus esset, Luculli auctoritate impetrasse.

IV.

Quod tertio loco quaerendum statueram, quo iure ac modo ciuis Romanus factus sit poeta, id eo facilius profligari licebit, quo minus ex iis, quae iam disputata sunt, fieri potest, vt magna super sit eius rei obscuritas. Omnia fere ex belli Italici vel Marfici historia explananda. Constat causas huius belli fuisse spem ciuitatis Romanae et iuris suffragiorum, quam Ti. Gracchus, trib. pl. (a. 621.) iam ostenderrat (Vellei. Pat. II, 2.); M. Fuluius Flaccus Cos. (a. 629.), latis de ciuitate focius danda, quibus

quibus agri dari non possent, legibus, quibus hi palam ad ciuitatem petendam concitabantur, nutruerat; et Caius Gracchus, vehementioris ingenii, quam frater Tiberius, trib. pl. (a. 631.) confirmauerat, caedibus horum Latini et Italici nominis patronorum ereptam. Nam, facta Alfulanorum et Fregellanorum coniuratione, quam tamen, antequam consilia maturuissent, L. Opimius praetor oppresserat, anno 659. lege Licinia Mucia a L. Licinio Crasso et Q. Mucio Scaeuola lata de ciuitate, *ne quis sit pro ciue, qui non sit ciuis*, (Cic. offic. III, 11.), vel *de ciuibus regundis* (v. Corn. I. Fragm. p. 1045. Ern.), qua, qui Romae se pro ciuibus gererent, nec ciues essent, in suas ciuitates remitterentur, magis etiam, quam antea, exasperati sociorum animi, etsi, ne praecipitatis viderentur agere consiliis, impetum per aliquot annos represserant; tamen M. Liuius Drusus trib. pl. a. 663. qui legem de ciuitate cum sociis Latini nominis Italicisque populis communicanda se laturum promiserat, domi suae a Q. Vario confosso (v. Cic. p. Mil. 7. de Nat. D. III, 33.), appropereantibusque consilia eorum Drusi inimicis, quorum impotentia et libidine factum, vt senatus vno versiculo omnes eius leges tollendas decerneret, lataque sub eiusdem anni exitum improbissima a Drusi percussore, Q. Vario Hybrida, trib. pl. lege de maiestate, qua quaestio habenda esset de iis, quorum opera consilio focii contra populum Rom. arma sumissent, tantas irarum conceperunt flammis, legatione praesertim sua Romae contemtum accepta, vt nihil ad resinguentes et discutiendas eas valeret.

Ieret. Omnes populi a Liri (*Gariglione*)
 vsque ad sinum Adriaticum, Marfi, Peligni,
 Picentes, Marrucini, Lucani, Samnites, con-
 stituta noua Republ., cuius caput erat Corfi-
 nium (hodie *St. Pelino*), Italica dicta, sena-
 tuque lecto D. virorum, et consulibus binis
 et XII. praetoribus in annum creatis, coniu-
 rarunt, exercitum coegerunt, paratisque omni-
 bus, quae essent necessaria, quum viderent,
 se Romanis paratiores ad bellum esse, occiso
 Alculi in ipsa ludorum frequentia Q. Seruilio,
 proconsule, eiusque legato, Fonteio, cruen-
 tissimum bellum a. 664. auspicati sunt. Aduer-
 so deinde Marte pugnantibus Romanis, quum
 consul P. Rutilius Lupus, clade accepta, ex
 vulnere decessisset, alter vero consul L. Iulius
 Caesar, aegre fuga elapsus esset, Etrusci etiam
 et Umbri, qui in fide adhuc permanserant, ad
 fociorum partes defecerunt. Senatus, metuens,
 ne tanta belli mole opprimeretur, L. Iulium
 Cons. ad exit. a. 664. legem ferre iussit, qua *is*
populis, qui ad eum diem iura foederis
sancta habuissent, si fundi legi fierent, ci-
uitas Romana daretur. Qua lege quum ve-
 teres focii, qui in fide manserant, arctius Ro-
 manis deuincti essent, et, qui deseruerant, ad
 similem spem erecti, minus crudele bellum
 esse coepit. Hanc legem Iuliam, quum multi
 populi fundi fieri nollent, metuente senatu, ne
 vehementius belli flammae erumperent, et sug-
 gesta hinc illinc materia, nouas in dies vires
 caperent, secuta est a. 665. Plautia Papiria,
 qua cautum erat, *vt, qui foederatis ciuita-*
tibus adscripti essent, et tum, quum haec
lex ferebatur, in Italia domicilium habe-
rent.

vent, si LX. diebus apud praetorem nomen essent professi, ciues Romani optimo iure fierent. Discrimen harum legum in hoc erat, quod Iulia lex populi tantum, qui in fide manserant, vel, si arma sumserant, ea deposuerant, si fundi legis fierent, hoc est, si donationem acciperent, ciuitatis ius permittebat; Plautia Papiria ciuibus singillatim, peregrinis inprimis, qui in foederatas ciuitates adscripti erant, modo in Italia tum, quum lex lata erat, h. e. an. 665., domicilium haberent, si intra LX. dierum spatium a lata lege, quo praeterlapso via ad beneficium interclusa foret, nomen essent professi, illud concedebat. Iam in aperto est, cur Archias, licet Heracleensis esset, et in iure ciuitatis foederatae versaretur, tamen ex Iulia lege Romae ciuis fieri non potuerit: quum enim Heracleenses fundi legis fieri nollent, sed foederis libertatem ciuitati praeferrent (Cic. Balb. 8.), contra fidem legis facturi fuissent Romani, si ciuitati, cuius arbitrio illa permittebat, velletne sinere, ciues suos Romae adscribi, nec ne, quum fieri id noluisset, inuitae ciuem voluissent eripere. Quare singulari aliqua senatus populique Romani factum prudentia, vt legem fieri iuberent, quae quum conditionem istam, si ciuitas fundus facta esset, qua singuli ciues a Romana ciuitate prohibebantur, aboleret, tum, quod ex priore lege controuersum erat, peregrinis a foederatis ciuitatis iure donatis, impetrandi illam copiam faceret; praeuidebant scilicet, si ciuitatibus, quae fundi fieri nolissent, ciuium numerum Romanum transcriptum eripuissent, fore, vt discordiae et factiones, quibus

quibus vires earum debilitarentur, viam ad victoriam panderent. Ne tamen nimis late extenta legis potestate quibusuis vilissimis hominibus aditum ad ciuitatis beneficium patefacerent; et vt, quod ex re erat, eo maiori locios doni cupiditate incenderent, rarum id facientes: sexaginta dierum spatio durationem eius definiuerunt, nec, nisi iis, qui tum, quum lex ferebatur, domicilium in Italia haberent, cuiquam concesserunt. Qua igitur lege quum multi ex foederatis ciuitatibus, peregrini non minus, qui adscripti erant, quam indigenae, ad Romanam ciuitatem petendam allicerentur, et contentione orta, partium studia increbrescerent: paulo post consecutum videtur, vt ciuitates ipsae fundi Iuliae legi fierent, et missa facta foederis libertate, municipiorum iure ac tutela frui mallent. In quibus et Heracleam fuisse, variis ex causis colligo. Etsi enim Heracleenses, quum viderent, se, quod foederis fidem seruassent, et, misso Romanis auxilio, vexari se satis duriter ab hostibus passi essent, lege illa praeter nomen ciuium vix quidquam lucrari, quum, qui donati a Romanis essent, suffragia ferendi libertate excluderentur, et in VIII. nouas tribus, veteribus XXXV. dignitate multo inferiores, conicerentur, consultius primis annis videantur putasse, honori isti, quem lex promitteret, foederis libertatem praeferre, et repudiata dignitate, quae nomine se magis, quam re commendaret, nouis se oneribus subtrahere: tamen minus verisimile est, etiam tum illam stenisse iis sententiam, quum, L. Cornelio Cinna I. consule (a. 667.) moliente, spes erat, nouis tribubus dissolutis, in veteres pari

pari iure ac dignitate ciues distributum iri (v. Vellei. Paterc. II, 20.), vel quum videbant, occiso Cinna IV. consule (a. 670.) vbi Cn. Papius Carbo sine collega magistratum gerebat, ciues novos, concello ex lenatus consulto iure suffragii (Liu. LXXXIV.), in XXXV. veteres tribus transcribi. Haud dubie, mutato consilio, cum aliis Italiae ciuitatibus dignitatem illam receperunt. Ante illud tempus, certe ante annum 665. Heracleam non fuisse municipium, ex eo intelligitur, quod Archias eo anno Romanam ciuitatem petiit; stolidum enim fuisset, si, quod iam habere debebat, id voluisset petere; et quod Cicero (p. Balb. 22.) auctor est, P. Crassum, legatum tum fuerit L. Caesaris (p. Fonteii. 15.) a. 664., an censor a. 665. non nihil ambigam, Heracleensium legionem, ob egregie praefita officia, ciuitate donasse. Fuerunt ergo legionis istius milites ex eorum numero, qui ciuitatem libertati praeferrent. Dudum etiam, quod expectandum erat, hunc Ciceronis locum in vltimum transtulit Heynius (Institut. et legg. Heracleensium, Opusc. II, p. 244.) vt probaret, eo tempore fundos Iuliae legi Heracleenses nondum factos: quanquam eidem Viro summo ex Arch. 4. contendenti, ne Cicerone quidem consule eos fundos legi seu Iuliae seu Plautiae Papiriae factos, non subscripserim. Nam primum ipse Cicero Heracleam vocat cap. 4. *integerrimum municipium*: et cap. 12. auctoritate *municipii* (Heracleae) Archiae causam comprobari dicit; quibus locis non putem latiori significatione *municipium* dictum esse pro ciuitate foederata, vt Heynius l. c. monet, eumque

que secutus Reizius in margine exemplaris, quod ad manus habeo, adscripsit; sed oratorem ex suo tempore locutum arbitror, et, quod erat Heraclea tum, quum Archiam defendebat, id ad illud tempus, quo foederata tantum esset, transtulisse. Nihil tamen hoc probat, nisi, Cicerone Archiam defendente, h. e. a. 693. municipium Heracleam fuisse; dubium semper manet, quo anno facta sit. Verum ex alio loco discimus, ante an. 689. municipium eam fuisse, ubi ait (c. 5.): *quum ceteri non modo post ciuitatem datam, sed etiam post legem Papiam, aliquo modo in eorum municipiorum tabulas irrepserint*: municipia enim quae sunt, paulo ante significat, Rhegium, Locri, Neapolis, Tarentum; Papia vero lex, qua sancitum erat, *ut peregrini vrbe pellerentur, et socii Latini nominis in suas ciuitates redigerentur*, a. 689. L. Aurelio Cotta et L. Manlio Torquato Coll. a C. Papio trib. pl. lata est. Etsi enim Heraclea non diserte cum reliquis antea nominata sit, tamen, quia Tarenti fuit colonia, et quia in eadem fuit, qua Neapolis contentione, aliis ciuium appetentibus ciuitatem Romanam, aliis reiicientibus (Cic. p. Balb. 8.); nihil veri similius est, quam municipium eam factam cum Tarento et Neapoli esse, et ante annum 689. factam. Pertinet eo, quod Cicero Epist. Famil. XIII, 30. scribit: *L. Manlius est Sosis. Is fuit Catinensis; sed est una cum reliquis Neapolitanis ciuis Romanus factus, decurioque Neapoli.* *Erat enim adscriptus in id municipium ante ciuitatem sociis et Latinis datam.* Sed quum multo serius scripta sit haec epistola,

C

Tom. II.

fiola, vel a. 709. C. Iulio Caesare IV. consule, sine collega, vt Mamutius; vel 708. eodem Caesare III. et M. Aemilio Lepido Coss., vt Ragazonius censet: probari quidem ex ea potest, tunc temporis Neapolin fuisse municipium, at, multo ante fuisse, non potest. Verum detur modo illud, vna cum Neapoli simili agitata, atque Heraclea erat, ciuium de Romana ciuitate contentione, cum Tarento, Rhegio et Locris, quamuis coniecturis tantum id consequi liceat, factam illam esse municipium, h. e. legem Iuliam suam fecisse: non adeo erit difficile, propiorem et certiozem terminum municipalis dignitatis inuenire. Dicit Cicero (Arch. 5.): *non modo post ciuitatem datam, sed etiam post legem Papiam.* Quum orator in temporibus post legem Papiam et post ciuitatem datam discernendis tam accuratus sit: quis non suspicetur, hanc aliquo tempore ante legem istam dari foederatis debuisse. Quodsi legi Iuliae, quae ad populos foederatos pertinebat a. 664., quo anno lata erat, nec Heraclenses nec Neapolitani fundi facti; quo nihil est certius; Silani autem et Carbonis legi, si voluissent, quia ad peregrinos spectabat, ridiculum fuisset: quia his datam ciuitatem Ciceronis auctoritate (Famil. XIII. 30.) certum est; illis, verisimillimum: tempus equidem, quo dari ex lege illa potuerit, aptius, quam annum 670. vbi senatus iussu nouis tribubus ad veteres translatis suffragii ius concessum erat, video nullum. Illud fortasse moram facere possit, quid velit sibi Cicero, vbi dicit ceteros in tabulas post ciuitatem datam et legem Papiam *irrepsisse.* At meminimus oportet, Iuliae

liae legis formulam ad ciues tantum in foederatis ciuitatibus natos, vel potius ad totos populos, pertinuisse, non item ad peregrinos, qui in iis adscripti erant; certe de his in dubio rem reliquisse; Plautiae autem legis beneficio, cuius tamen potestas vltra LX. dies anni 665. non extendebatur, iis, qui foederatis adscripti erant, Romanam ciuitatem oblatam. Quum ergo anno 670. multae ciuitatum foederatarum, mutatis consiliis, Iuliae legi a. 664. latae fundi fierent, h. e. oblatum per eam beneficium acciperent, non poterant Romani, vt ne peregrinos in illas ciuitates adscriptos grauius offenderent, quin Plautiae legis a. 665. in eorum gratiam latae, sed metu, ne ii, a quibus ornati erant, offenderentur, a multis neglectae, potestatem reuigescere iuberent. Nimirum ad peregrinos a. 670. ex Silani lege ius suffragiorum et veterum XXXV. tribuum honos sub ea conditione, si tum, quum lex fereretur, h. e. anno 665., in Italia domicilium habuissent, se senatus iussu extendit; quod ex Cic. Famil. XIII, 30. intelligitur de Sofi scribente: *erat enim adscriptus in id municipium ante ciuitatem sociis et Latinis datam* h. e. ante an. 665. atque adeo ante legem Iulianam a. 664.; vt mirum non sit, multos peregrinos, qui illo tempore in Italia domicilium non habuerant, vt Romanorum ciuium iure frui possent, nomina sua, ac si dudum habuissent, in tabulas foederatarum ciuitatum ante annum 665. furtim inscribenda curasse. Talem fraudem non modo post ciuitatem datam h. e. post annum 670. quo fundus fiebat Heraclea et aliae ciuitates, sed etiam post legem Papiam

h. e. post an. 689. a peregrinis commissam esse, Cicero in orat. c. 5. iudicibus et praetori aperit. Nunc facile est intelligere, quum, quo iure ac modo Archias, Heracleae adscriptus, Romae ciuis factus sit, tum, cur non cum reliquis Heracleensibus, sed quinque annis ante factus sit. Romae ciuis poterat fieri, quia duas condiciones legis iam explerat: etenim foederatae ciuitati adscriptus erat, Heracleae, et inde ab anno 652. Romae domicilium habuerat; tertiae, qua LX. diebus apud praetorem iuebatur profiteri, quia praetore, Q. Metello Pio, familiariter utebatur, satisfacere facile poterat. Qua ex re etiam illud explicandum, cur non, vt reliqui, in iis etiam peregrini, ad an. 670. expectarit, vel, quum euentus rerum incertus esset, beneficium omnino reiecerit. Scilicet, quum Romae, non Heracleae, rerum ac fortunarum suarum sedem fixisset, ab inuidia illa, quam, si Heracleae habitasset, Romanae ciuitatis petitione sibi conflasset, nihil erat timendum: et, quod praetor, apud quem profitendum erat, amicitiae vinculo ei iunctus erat, ea res, vt maius ei, quam aliis, beneficium spondere videbatur, ita consilium eius maturare debebat. Nihil igitur restat, quam vt videamus, cur anno 665. census non sit. Nec enim eo res iam satis expedita est, quod Cicero dicit, nullam eo anno, Iulio et Crasso censoribus, populi partem esse censam; aut quod aliunde constat, eos censores, ante legitimum tempus (nam anno 662. Cn. Domitius Ahenobarbus et L. Licinius Crassus lustrum LXVI. condiderunt,) creatos esse, non, vt populum censerent, et lustrum conde-

conderent, sed vt veteribus XXXV. tribubus, in quas populus Romanus descriptus erat, VIII. nouas adderent, iisque ciues ex Italiae ciuitatibus, qui vel Iulia lege vel Plautia Papiria Romae adscripti erant, comprehenderent (v. Onuphr. ad Fast. Capit. p. m. 156.): etenim quaerere semper liceat, cur Archias, qui in nouorum ciuium numero erat, quum in aliquam illarum tribuum, quae ex nouis ciuibus constuebantur, a censoribus referri deberet, non modo, quod ex Cicerone colligitur, in eam relatus non sit, sed, quoniam accusatorem, centum requirentem, irrideat magis patronus, quam clientem excusare laboret, iure non relatus esse videatur. At facillimo negotio id conficitur. Meminerimus modo, Archiam Heraeleensem quidem fuisse, talemque se semper voluisse haberi, sed domicilium, quod ex lege, qui donandus erat, in Italia haberet, necesse erat, in ipsa Vrbe habuisse. Itaque, domicilii loco decernente, nouis illis VIII. tribubus, in quas reliqui extra Urbem, in vicinis ciuitatibus, viuentes conuiciebantur, adscribi vt nolebat, ita non poterat; sed expectare debebat, dum legitimo census anno, h. e. 668. vbi lustrum LXVII. condendum erat, tribui alicui ex XXXV. veteribus adderetur. Quod tamen, quum census tempore Roma abesset, fieri non potuit. Sed, vt quasi vno intuitu, quae ad vitam et fata Archiae pertineant, contemplari liceat, age, ex iis, quae iam disputata sunt, notabiliora colligamus et tanquam in tabula proponamus.

Natus est Archias Antiochiae, quae vrbs est Syriae nobilissima, anno V. C. 636. M. Porcio

cio Catone et Q. Marcio Rege Coss. Olymp. CLXV, 3. si verum est, quod Cicero ait, eum praetextatum, hoc est, annum XVI. agentem Romam venisse. Pueris vbi excefferat, et varia atque egregia ingenii sui dederat specimina, relicta patria vrbe, Asiae partem cunctamque Graeciam peragrare instituit. Quo itinere quum etiam in Italiam delatus esset, anno 652. Mario et Catulo Coss. Romam venit. Statim Luculli ita delectati sunt homine, vt eum domum suam reciperent. Nec tamen his solum iucundus fuit, sed etiam aliis principibus, M. Aemilio, L. Crasso, Q. Catulo, Druso, Catoni, Octauis, Hortensius; inprimis carus fuit Metellis, Numidico et Pio. Quum a. 663. L. Lucullus in Ciliciam profectus esset, vt in Sullae, qui pro praetore ei prouinciae praeerat, conubernio rerum bellicarum ciuiliūque cognitionem sibi acquireret, hunc Archiam socium secum habuit. Redux ex illa prouincia (a. 664.) apud Heracleenses, vt Archiam ciuitate donarent, effecit. Romam deinde reuersus, quum a. 665. lex a Silano et Carbone de ciuitate peregrinis foederatae ciuitati adscriptis, danda lata esset, Romae ciuitatem petiit, eamque quum per se, tum Luculli commendatione impetrauit. In Vrbe, et quidem in Lucullorum domo videtur mansisse vsque ad an. 666., vt a. 665., si censores Iulius et Crassus Romanum populum censuissent, omnino in censum venire debuisset. Nam eo tempore, sub Marfici belli calamitate, quum Sulla legatus Cn. Pompeii consulis esset, Lucullus nondum apud eius exercitum fuit, vt suspicari quis posset, eum Archiam secum habuisse, sed Cicero sub illo militiae

militiae suae tirpēcinia posuit (v. Plutarch. Ci-
 cer. p. 862. A. Cic. Philipp. XII, 11. de Dimin.
 I, 33.). Quare autem, Romae quum esset poe-
 ta cum patrono suo, Lucullo, a censoribus in
 annum istum creatis census non sit, id obscu-
 rum erit nemini, qui sciverit, illos censores
 in nouis VIII. tribubus condendis, in quas so-
 cii describerentur, non in Romano populo, ad
 quem Archias, Romae per XIII. annos versa-
 tus, pertinebat, censendo occupatos fuisse.
 Anno vero 666. cum L. Lucullo, qui a Sulla
 in Graeciam praemissus erat, ut ei Mithradatis
 copias persecuturo classem cogeret, profectus,
 Romae non fuit vsque ad an. 674., quo Lu-
 cullus per omne illud tempus quaesior in Asia,
 ut an. 675. aedilitatem caperet, reuersus est;
 qua re factum, ut census anno h. e. a. 668.
 Archias Roma abesset, nec in tabulas censo-
 rias referri posset. Cum Lucullo eo tempore
 praeter Archiam fuit Antiochus philosophus,
 Philonis auditor: quum enim, Murena bellum
 in Ponto gerente, in alta pace Ciliciae quaes-
 stor praeesset: in nulla re vilius videbatur ei
 tempus collocari, quam in poeseos et philoso-
 phiae studio. Neutri magistrorum operae fru-
 ctus defuit: nam, qualem orationis Graecae,
 et versus Latine et Graece scribendi faculta-
 tem sibi, Archia duce, compararit, vel illud
 argumento sit, quod contendere ausus est, se
 Marficum bellum Graecis velle versibus descri-
 bere; quamquam prosaica oratione illud post-
 ea scripserit, ut Plutarchus (Lucull. p. 492. A.)
 et Cicero (ad Attic. I, 19.) testantur; et phi-
 losophiae quam deditus fuerit, quamque mi-
 nime contemnendos in ea progressus fecerit,
 quae

quae Cicero in Academicis eum egregie disputantem facit, docere poterant. Ab anno 674. usque ad a. 677. Romae fuit; quo anno quum Lucullus in Africam pro praetore proficiscebatur, ei se socium iunxit; reuersus a patrone suo ad aerarium in beneficiis delatus est (p. Arch. 5.). Postea Romae fuit usque ad an. 681. vbi Lucullo imperatoria potestate in Asiam profecto se cum Antiocho (Acad. IV. 1.) dedit comitem. Quum per septem annos spectator admiratorque rerum Luculli per magnam Asiae partem gestarum fuerat, anno 688. Romam cum imperatore rediit. Romae ab eo tempore semper versatus est. Nam, quum Lucullus a C. Memmio peculatus accusatus (a. 688.), abalienatis ab eo populi animis, triumphum non nisi Cicerone consule anno 691., hoc est, triennio tardius, quam debebat (v. Cic. Acad. I. c.) posset consequi, quum aliis de causis, non verisimile est, Archiam Roma discessisse, tum, vt honorum imperatoris spectator esset. Non magis etiam sequentibus annis, quum Lucullus, licet summa apud senatum eius esset rerum gerendarum expectatio, se otio ac voluptati dederat, Urbem, aut Luculli villam videtur reliquisse, usque dum a. 693. a Gratia quodam, vel Graccho de ciuitate reus fieret. Mihi quidem, quum de Gratia gente nihil nouerim, melius placet, si Gracchus Archiae accusator fuisse creditur. Est is Numerius Quinctius Gracchus, qui, tribunus pl. et partium Clodianarum, P. Cornelio Lentulo Spinthere et Q. Caecilio Metello Nepote Coss. (a. 697.), quum omnes magistratus de Ciceronis reditu promulgassent, solus cum

eum collega Sex. Atilio Serrano, et vno praetore, App. Claudio, P. Clodii fratre, consentire noluit (v. p. Sext. 33. 38. et in Pison. 15.). Haud dubie filius fuit illius Gracchi, qui primum feruus, deinde libertinus, se pro Ti. Gracchi filio gerebat, et artibus L. Apuleii Saturnini a. 654. C. Mario VI. et L. Valerio Flacco Coff. tribunus pleb. cum eo factus, Capitolium occupavit (v. p. Rabir. Perd. 7. p. Sext. 47.), et quem, quia se Gracchi filium mentiri constabat, a. 652. Q. Caecilius Metellus Numidicus censor, contra vim incitatae multitudinis, censu prohibuit (Cic. p. Sext. 47. et Aurel. Vict. VV. ill. 62.): illum enim et Victor (l. c.) Quinctium vocat, et Valerius Maximus (III, 8. IX, 7. 15.) si pro *Equitum*, quod librarii intulerunt, *Quinctium* legitimus, nomen illud furioso homini fuisse, confirmat. Quod si Gracchus ille accusator Archiae fuit, fieri potest, ut idem illud, quod Cicerone defendente, iudicum sententiis absolutus est, causa odii in patronum eius suscepti extiterit; data deinde opportunissima occasione, quum magistratum gerebat, explere illud studuit. Haec sunt fere, quae de vita et rebus gestis Archiae ex hac oratione possunt erui. Liceat nunc de ingenio poetae, de scriptis eius, tum iis, quae adhuc habemus, tum quae temporis iniuria omissa dolemus, et de iudicio, quod Cicero de eo facit, breui adhuc disputare.

V.

Quod Tullius suspicatur, Gracchum, adversarium Archiae, quaesiturum a se esse, cur
tanto-

tantopere hoc nomine delectetur; id cuius nostrum, qui orationem pro illo habitam legerit, videritque, quo animo, qua admiratione, et quanta pietate poetam defendat, quaerere in mentem veniat necesse est. Neque enim in eo nobis licet acquiescere, quod profiteri eum audimus, suppeditatum ab eo sibi esse; ubi et animus ex forensi strepitu reficeretur, et aures conuicio desessae conquiescerent: nam illa semper remanet in animo dubitatio, verene talis fuerit Archias, qui Ciceroni, tam varia doctrina exculto, tam acri veri et pulchri diiudicandi facultate instructo, placere potuerit, an causis, quae aliis latebant, hic tantum se fructum ex ingenio eius et consuetudine percepisse simulet. Fieri certe posse, ut aliam causam sui in eum amoris praetenderit, aliam vere habuerit, ut simulatorem quodammodo egerit, id quidem non negabit, qui variam animi eius indolem, et iudiciorum de rebus iisdem inconstantiam aliunde perspectam habuerit, quique nouerit, illa religione, qua homines verentur, alia ore dicere, alia animo sentire, celeberrimum Romanorum oratorem, non ubique aut semper teneri. Multum igitur quum ad oratoris laudem, tum ad nostri animi intentionem, et iudicii moderationem interest, scire, verene quae de poetae facultate commemorata legimus, ita se habuerint, an non. Quare non vereor, ne aut ego male curiosus cuiquam videar, si in rem istam paulo accuratius inquiram, aut ii, qui praecedentia attentione sua digna iudicauerint, ab hac curiositate, quae ad ingenium eius perquirendum valet, cauendum sibi arbitrentur.

Quae

Quae ex Cicerone nouimus, pauca sunt illa quidem, at summa digna animi aduersione: nam cap. 8. ita legimus: *Quoties ego hunc Archiam vidi, iudices, quum literam scripisset nullam, magnum numerum optimorum versuum de his ipsis rebus, quae reuocatum eandem rem dicere, commutatis verbis atque sententiis! Quae vero accurate cogitateque scripisset, ea sic vidi probari, ut ad veterum scriptorum laudem pervenirent.* Utinam fortuna Archiae operibus pepercisset, ut nostro studio, nostra diligentia exquirere possemus, an vera essent, quae Cicero h. l. dicit. Nam quod primo loco laudat, id quidem incredibilem animi agilitatem et celeritatem ingenii indicat; non tamen efficit, ut Archiam in summorum poetarum numero ponamus. Scilicet aliud est, multos versus posse ex tempore fundere, aliud, aptos, concinnos et elegantes versus scribere. Similem laudem ab eo fert Antipater Sidonius Orat. III, 50. vbi Crassum ad Catulum ita loquentem facit: *Quod si Antipater ille Sidonius, quem tu, Catule, probe meministi, solitus est versus hexametros aliosque variis modis atque numeris fundere ex tempore, tantumque hominis ingeniosi ac memoris valuit exercitatio, ut, eum se mente ac voluntate coniecisset in versum, verba sequerentur.* Et hunc, certum est, mediocrem fuisse poetam, quod epigrammata eius, quorum magna pars superest, vnumquemque edocere possunt. Nonne melius est, versus scribere doctos et elegantes, etiam si paucos intra diei spatium ab-

soluas,

soluas, quam immensam multitudinem fundere inconditorum et nugis resectorum? De Virgilio scimus, paucissimos eum versus composuisse (Quintilian. X, 3. 8.) et, quia solitus erat mane plurimos versus, ut impetus ferret animi, dictare, et per reliquam diem retractando et corrigendo ad paucissimos redigere, ipsum de se non dubitasse dicere, usque in fine more ac tritu versus parere, et lambendo demum effingere (v. Gell. N. A. XVII, 10.). Sed quid huius oratione doctius? quid versus comitius et tersius? quid iudicio subactius? Hac igitur laudis parte, quod, si res tulisset, magnum versus numerum ex tempore dixisset, poetam commode potuisse carere existimo: nam etiamsi vera sit, nec auxerit rem orator pro more suo, tamen nihil efficitur, nisi hoc, facilem Archiae venam fuisse, non item, fluxisse puram. Eodem modo statuo de eo, quod sequitur, poetam, quoties reuocatus esset ad rem, quam iam ante celebrasset, toties eam dixisse commutatis verbis ac sententiis: nam intelligimus copia verborum et formulas dicendi instructum eum fuisse, non iudicio eum usum in eligendo, studio in accommodando, cura in componendo. Grauiora sunt quae ultimo loco Orator commemorat: *quae vero accurate cogitateque scripisset, ea sic vidi probari, ut ad veterum scriptorum laudem peruenirent.* Sed, nisi fallor, non sine summa cautione haec interpretanda erunt: cur enim Cicero, vir tanta doctrinae et eruditionis fama, et tanta auctoritate, suum non interponit iudicium, se, quae cogitate scripisset Archias, non posse non probare, et veterum scriptorum laude digna iudi-

iudicare? Cur ab aliis ait se vidisse probari? Quae addit deinde: *vt ad veterum scriptorum laudem peruenirent*, non id spectare videntur, vt eorum, quae poeta cogitate scripsisset, pretium magnum fuisse intelligamus, sed celebritatem ac famam; nonne vero fama et celebritas a fortuna eiusque ludibrio pendet? Quoties ignorantia, mos seculi, sensus veri corruptus, causa famae est, quam vulgus ignobile moderatur et auget? Ex hoc ergo, quod probata fuerint Archiae scripta, et in admiratione habita, vt cum veteribus scriptoribus de fama potuerint concertare, non sequitur illud, vt elegantia, nitore, simplicitate pristinis paria fuerint. Cur Cicero etiam adhibet incertum illud: *scripsisset*, vt eorum, quos probare vult Archiae carmina, iudicio tribuat, eos pro accurate et cogitate scriptis ea habuisse, non ipse, suo iudicio rei auctoritatem conciliet, dicens, *scripserat*, vel *scripsit*? Nonne studio ita videtur fecisse, vt omnia, quae in Archiae laudem proferreret, aliorum magis opinionem exprimerent, quam, quae ipse sentiret? Nam si verba vrgeamus, et paulo liberius circumscribamus, ea quae Archiae laudes illustrare reperiuntur, huc redeunt: *Quae putabatur accurate et cogitate scripsisse, ea sic vidi probari, vt eadem fere laude ornarentur, qua veteres scriptores excellabant*. Sed haec iam in medio relinquamus, vsque dum commodior de iis dicendi occasio fuerit; videamus potius, quae ex scriptis Archiae ad nostram notitiam peruenerint. Primo loco commemoranda sunt duo carmina epica, alterum *de bello Cimbrico*, alterum *de bello Mithri-*

Mithridatico. (vid. Cic. p. Arch. 9. Ad Attic. I, 16.) In animo habere visus est res Metelli Numidici scribere (ad Attic. l. c.); incertum tamen, an vere scripserit. Verbis etiam expressit *haruspicum responsum de Q. Roscio Comoedo.* Quum enim noctu, lumine appposito, nutrix animaduertisset, puerum dormientem et implicatum serpentis amplexu, pater nutricis clamore commotus ad haruspices retulit. Responderunt, nihil illo clarius, nihil illustrius fore. v. Cic. de Div. I, 56. De eo carmine, quod de consulatu Ciceronis scripturus erat, et quod, tum, cum causa eius agebatur, iam attigerat et inchoauerat, nihil neque ex aliis Ciceronis locis, neque ex aliorum scriptorum testimonio constiat, perfectum fuerit, nec ne. Tria tantum carmina, quae apud Ciceronem commemorantur, certa sunt; epica duo, *bellum Cimbricum* et *bellum Mithridaticum*, et vnum in Roscii laudem, *Responsum haruspicum.* Sed dolendum est, nihil de his ad nostra tempora seruatum esse, ne fragmentum quidem, quod mihi quidem innotuerit. Praeter haec vero alia scripsit carmina, ad breuiorem Graecorum poesin pertinentia, quorum partem seruant Analecta Brunckiana T. II. p. 92. et 528. At ne quis omnia, quae ibi Archiae nomen prae se ferunt, Archiae Antiocheni esse existimet, sciendum est, plures fuisse huius nominis poetas, qui in Codice Vaticano, teste Brunckio (in not. ad Anal. T. III. p. 148.) distincti sunt. Fuit Archias Mitylanaeus, cui tribuuntur epigrammata XXI. XXII. XXIV. XXXI. cuius etiam Brunckio videtur esse carmen XXV. Carmen XXXII. titulum habet

bet Ἀρχίου Μακεδόνος: at gentile nomen a recentiori additum manu est. Carmen XXXIII. Archiae Byzantio tributum. Carminis IV. titulus est Ἀρχίου Γραμματικῆ, et XX. (ap. Reisk. in Anthol. Cephal. n. 759.) Ἀρχίε νεωτέρη. Reiskius (in Notit. poet. Anthol. p. 197.) putat, posse illud νεωτέρου inepto Graeculo impulari, aut conici Ἀρχύτου pro Ἀρχίε. Fuit etiam Archias Thurius, τετραγαδιῶν ὑποκριτής, de quo Plutarchus in Demolthene (p. 859.); ad quem tamen nihil ex Anthologia referendum arbitror. Detractis igitur illis carminibus, quae aliis adscripta sunt poetis eiusdem nominis, remanent carmina XXVI. nostro Antiocheno tribuenda. Haec sunt fere, quae de carminibus poetae nostri scimus. Jam si quaeritur, quid pretii ingenio Archiae et rationi poeticae statuendum sit, sponte intelligitur, id ex iis tantum iudicari posse monumentis, quae adhuc extant, hoc est, ex brevioribus carminibus et lusibus, quum maiorum illorum, quae perierunt, ne vnus quidem, quantum ego scio, superfit versiculus. Fortasse tamen non iniucundum erit in epicorum carminum inscriptiones inquirere. Primum carmen, quod Archias adolescens condidit, illud est, quod *Bellum Cimbricum* inscriptum erat; et quum a Mario, qui tamen durior ad haec studia erat, gratiam inierit, facile suspicamur, Marium principem fuisse personam, vel, quem dicunt, carminis heroem. Non tamen satis perspicuum est, vtrum totum bellum Cimbricum, infesto Romanis Marte ab an. V. C. 641. vsque ad an. 653. gestum, carmine persecutus sit, an postremos tantum annos 652. et 653. vbi Marius IV. et V. Consul Teuto-

Teutonum et Ambronum copias ad Aquas Sextias deleuit, et cum Catulo proconsule Cimbro ad Vercellas concidit. Interim, nisi gloriae cupiditas, qua Romani maxime ducebantur, et qua laudari et praedicari de se volebant, quodammodo sponderet, non clades a Cimbris acceptas celebratas esse, sed victorias a Mario eiusque collega Catulo reportatas, praelumini tamen id posset per nimiam, quam carmen, totum bellum complectens, nacturum fuisset, magnitudinem.

Nam quantum materiae praeuissent Cimbrorum errores, et quum nouas sedes toto orbe quaerent! Quam ampla futura fuisset pugnae descriptio cum Cn. Papirio Carbone apud Norciam a. V. C. 641. et fugae Consulibus cum Romanorum clade! Quot libros expleri necesse fuisset, si depingendum putasset, ut barbari Heluetiam inundassent, et adscitis in societatem Tigurinis, Galliam vastare coepissent (a. V. C. 642.); deinde, quum in Italiam remigrassent, et rogassent, ut Martius populus sibi aliquid terrae daret, et, quia non impetrassent, M. Iunium Silanum Conf. a. V. C. 645. et sequente M. Aurelium Scaurum penitus fudissent! Qualem campum in descriptiones et variationes excurrendi, fortunae machinationes insinuandi, morum diuersitates notandi poeta sibi aperuisset, si narrare uoluisset, ut Tigurini Heluetii L. Cassium Longinum Conf. (a. V. C. 647.) cum exercitu deleuissent, Romanosque ad turpem pactionem adegissent; in quantas calamitates Q. Caepionis avaritia et sacrilegium in templo Tolosano commissum et odia

odia ducum et mutuae obtrectationes Romanum nomen coniecissent; si exponere ei placuisset, quanta internecione exercitus Romanus, quae imperatores delirarent, luisset, quale damnnum Tectosagorum et Ambrorum imprimis (Eutrop. 5, 1.) atrociam intulisset; si commemorandum duxisset, quas vastationes à Cimbris expertum esset, quidquid inter Pyrenaeum et Rhodanum est, usque dum Cimbri ex Hispania a Celtiberis fugati et in Galliam reuersi, Teutonibus, crudelitate, saeuitia, et arma tractandi perita vel paribus ~~vel~~ etiam superioribus se iunxissent! Et haec omnia pertractanda carmine fuissent, antequam ad Marii, cui primae deferendae erant, res gestas peruenisset. Nonne vero, si tam amplam materiam in carmen uoluisset diducere, et omnes rerum vicissitudines, clades, victorias, contentiones, inuasiones et vastationes, accurate expingere et mentis oculis, quasi fierent, subiicere, in tantam magnitudinem creuisset carmen, ut Nonni Dionysiaca amplitudine superasset, et multo maius uolumen confecisset, quam Anticatones Caesaris (Iuuenal. VI, 357.)? Nisi forte siatuere malimus, eum historicum egisse, et luminibus istis poeticis, fictionibus, episodiis, quae Homericae poesi maximum ornamentum praebent, carmen suum defraudasse. Sed tunc aequè ridiculus fuisset, ac Horatianus poeta Cyclicus, qui ita inceperat:

Fortunam Priami cantabo et nobile bellum,

et vereor, ut Cicero, etiamsi paulo impudentior fuisset, talem metricum hominem et uersuum χαλκωύτην, tanquam poetam egregium

Tom. II.

D

iudicet

iudicibus commendare ausus esset. Quare persuasum mihi habeo, poetam eatenus tantum bellum illud atrocissimum et Romanorum rebus maxime periculosum celebrasse, quatenus Marii virtus id administrarit, et occasionem inclarescendi et latius lumen suum effundendi nacta sit. Haud dubie finis primarius, quem consequi studebat, hic fuit, vt doceret, *actum fuisse de Romanis, nisi Marius illi seculo contigisset* (v. Flor. III, 3.). Spatium temporis, intra quod res suas Marius gessit, duo annos complectitur, et ad carmen aptissimum est; et si poeta vel arte polluerit vel natura valuerit, non solum istud, quod Marii virtus per hos annos edidit, ita apte connectere potuit, vt lectores vno intuitu omnia caperent, verum etiam, quae superioribus annis calamitates populo Romano acciderant, quod vel memorabile ex iis erat, vel ad Marii laudes illustrandas necessarium, id suo loco intexere. Neque verendum est, vt rerum defuerit aut magnificentia aut varietas: nam in tertio consulatu (651.) Tectosages devicit, vbi Sylla, legatus eius Copillum ducem illorum cepit (v. Plutarch. Syll. p. 492.); in quarto consulatu (652.) ad Aquas Sextias (*Aix en Provence*) Teutones et Ambrones trucidavit, et pene exstirpavit; nam duobus proeliis ducenta millia caesa, capta vero nonaginta dicuntur, vt vix quatuor millia euaderent (Liv. Epit. 68.); in quinto consulatu Cimbros cum Q. Catulo huiusque legato L. Sylla ad Vercellas deleuit, quum caesa centum et quadraginta millia, capta sexaginta essent. His addamus, quae in muniendis castris fecerit, qua arte, quanta audacia et sollertia Fossam, inter Ocea-

num

num et Rhodanum, quae ab ipso nomen habebat, duxerit et munierit, ut naturam quasi compescuerit et morem sibi gerere coegerit; et statuere poterimus, quantum inde carmini accesserit grauitatis et ornamenti, quantum lectoris animo delectationis. Nec deesse potuit Teutobochus, rex Teutonum, staturae proceritate non magis formidabilis, quam arte equos quaternos senosque transiliendi; vix enim credibile esset, eum, qui in triumpho Marii insignis spectaculum fuit, ad spectacula rerum, quae carmine exhibenda erant, non fuisse adhibitum. Eodem modo Boiorix, Cimbrorum rex, qui ad Vercellas in acie dimicans, impigre nec inultus occubuit (Flor. III, 3.), virtute sua Marii virtuti lumen accendere potuit; plus enim gloriae fert, qui vinci posse docet, qui non posse videntur, quam qui ab imbelli, sine sudore, victor discedit. Si denique perpendimus, quomodo mulieres Teutonum Cimbrorumque se gesserint, quum Romanis non minor cum illis, quam cum viris pugna esset, ut viros fugientes clamore horrido aduersus hostes repulerint, exemplo suo incenderint, ipsae ex carpentis lanceis contisque pugnarint, et, ubi victos viros et commissos viderant, ut pudicitiam tuerentur, a victore petierint, ut Vestalibus dono mitterentur, et, re non impetrata, fuspendio et laqueis spiritum sibi eriperint (Val. Max. VI, 1. Flor. III, 3.). Quid fortius ad permouendum futurum fuisse, quid plus delectationis allatarum putabimus? Profecto Archias, si quid fuit in eo ingenii, et ratio aliqua canendi et facultas, plus ad Marii gloriam et prope diuinos honores et ortam inde Reipubli-

cae calamitatem contulisse putandus est, quam libationes ad sacra mensarum, quae nuntium de Cimbrorum clade sequebantur (Val Max. VIII, 15, 7.), aut plebis Romanae clamores, quibus tertius Romae conditor ferebatur (Plutarch. Mar. p. 421.).

De bello Mithridatico, quod carmine ab eo expressum est, quale argumentum fuerit, quantusque eius ambitus, per ipsum Ciceronem certiores sumus: Dicit nimirum Orator (cap. 9.): *Mithridaticum vero bellum, magnum atque difficile, et in multa varietate terra marique versatum, totum ab hoc expressum est; qui libri non modo L. Lucullum, fortissimum et clarissimum virum, verum etiam populi Romani nomen illustrent.* Clare ex his verbis intelligimus, totum bellum a L. Lucullo, ab a. 680. vbi consul in Asiam profectus erat, vsque ad 688. quo anno a militibus desertus, tot laborum victoriarumque fructum Pompeio concedere cogebatur, celebratum esse. Res, quae materiam carmini praebuerunt, paulo post a Cicerone adumbrantur: *Populus enim Romanus, inquit, aperuit, Lucullo imperante, Pontum et regni quondam opibus et ipsa natura regionis vallatum; populi Romani exercitus, eodem duce, non maxima manu innumerabiles Armeniorum copias fudit; populi Romani laus est, urbem amicissimam Cyzicenorum, eiusdem consilio, ex omni impetu regio, ereptam esse atque seruatam; nostra semper feretur et praedicabitur, L. Lucullo dimicante, cum interfectis ducibus depressa hostium classis,*

*sis, et incredibilis apud Tenedum pugna illa
 navalis; nostra sunt tropaea, nostra monu-
 menta, nostri triumphii.* Hic breuem habemus
 rerum in isto carmine pertractatarum deli-
 neationem. Nec morari quenquam debet, quod
 vltimo loco pugnam apud Tenedum commem-
 morat, quae tamen in an. 681. incidit, et de
 vltimis eius operibus memorabilibus, de capta
 a. 685. Tigranocerta, quod caput erat Arme-
 niae, et Nilibi, nobilissima eiusdem regni vrbe,
 sub finem a. 686. vel initio a. 687. expugnata,
 nullam mentionem facit: etenim non putabat,
 ad Oratoris laudem pertinere historica sollicitu-
 dine eo omnia ordine, quo acciderant, nar-
 rare, aut illa religione, vt nihil plane omitte-
 retur, nimis animo teneri. Ceterum, quum
 his Luculli laboribus atque vigiliis deberetur,
 quod Asia a Mithridatis furore liberata esset,
 seruata maxima vectigalia, et salui imperii Ro-
 mani locū: facile apparet, quomodo magna
 haec res et digna epica exornatione Archiae
 videri debuerit; et quia iam sua luce virtus il-
 lius imperatoris splendebat, vbi haec epica lux,
 ab homine felicissimi ingenii profecta, accesser-
 rat, quo ea splendore animos perstrinxerit,
 nemo, nisi qui poesi eiusque efficaciae pretium
 statuere nescit, non poterit existimare. Vnum,
 quod reprehendi in poetae delectu posse vide-
 tur, hoc est, quod materia nimis ampla fuit,
 et ipsa sua magnitudine laborauit: nam tot ex-
 peditiones, proelia, caedes, expugnationes,
 proditiones connectere, et in aliquam actionis
 vnitatem cogere, et per partes deinde digerere,
 ne Homerus quidem potuisset, nedum Archias.
 Quid de Haruspicum Responso de Roscio co-
 moedo,

moedo versibus ab Archia expressis statuendum sit, non putem dictu esse difficile: haud dubie epigrammatis speciem habuit, et cum re, quae occasionem dederat, breuiter indicata responsum illud in carmen deductum exhibuit.

Nunc ad breuiora carmina deuenio, quae adhuc extant; quae eo minus negligenda sunt, quod, horum ope, coniectura aliqua statuere possimus, qualia maiora fuisse arbitremur, scimusque, quomodo luctum de iactura eorum temperemus. Haec carmina, quae partim in Anthologia Planudea, partim in Cephaliana extant, coniuncta exhibuit Brunckius, vt iam supra monui, in Tom. II. Anal. Sed iuuat h. l. tabulam apposuisse, vnde intelligere liceat, vbi ante Brunckium lecta sint. Sequor ordinem Brunckianum.

- Carm. I. Reisk. Tom. IX. Miscell. Lips. n. 500.
 Carm. II. in Anthol. Wechel. lib. VII. p. 625. vbi cum alio carmine Nicarcho tributo cohaeret.
 Carm. III. in Anthol. Wechel. lib. VII. p. 631. sine nomine.
 Carm. IV. in Anthol. Cephal. n. 452.
 Carm. V. in Anthol. Cephal. n. 461.
 Carm. VI. VII. VIII. IX. in Anthol. Wechel. lib. VI. cap. 15. p. 565. seq.
 Carm. X. in Anthol. Cephal. n. 450.
 Carm. XI. in Anthol. Wechel. lib. VI. cap. 8. p. 557.
 Carm. XII. in Anthol. Wechel. lib. IV. cap. 7. p. 446. sed sine nomine auctoris.
 Carm.

- Carm. XIII. in Anthol. Wechel. lib. IV. cap.
12. p. 465.
- Carm. XIV. in Anthol. Wechel. lib. IV. cap.
10. p. 460. vbi ab aliis Luciano, ab aliis
Archiae tribui, notatur.
- Carm. XV. in Anthol. Wechel. lib. I. cap.
35. p. 73.
- Carm. XVI. in Anthol. Wech. lib. I. cap. 56.
p. 111.
- Carm. XVII. in Anthol. Wech. lib. I. cap.
38. p. 79.
- Carm. XVIII. in Anthol. Wech. lib. III. cap.
14. p. 344.
- Carm. XIX. in Anthol. Wech. lib. IV. cap.
18. p. 489.
- Carm. XX. in Anthol. Cephal. n. 759.
- Carm. XXI. in Anthol. Wech. lib. I. cap. 22.
p. 46.
- Carm. XXII. in Anthol. Wech. lib. III. cap.
8. p. 321.
- Carm. XXIII. in Anthol. Wech. lib. I. cap.
60. p. 124.
- Carm. XXIV. in Anthol. Wech. lib. I. cap.
33. p. 65.
- Carm. XXV. in Anthol. Wech. lib. I. cap.
33. p. 69. sed Leonti tribuitur.
- Carm. XXVI. in Anthol. Wech. lib. I. cap.
87. p. 173.
- Carm. XXVII. in Anthol. Wech. lib. IV. cap.
8. p. 448.
- Carm. XXVIII. in Anthol. Wech. lib. III. c.
24. p. 380.
- Carm. XXIX. in Anthol. Wech. lib. III. c.
24. p. 382.
- Carm. XXX. in Anthol. Cephal. n. 574.
Carm.

- Carm. XXXI. in Anthol. Wech. lib. I. c. 13.
p. 27.
Carm. XXXII. in Anthol. Wech. lib. III. c.
14. p. 346.
Carm. XXXIII. in Anthol. Wech. lib. III. c.
22. p. 371.
Carm. XXXIV. in Anthol. Wech. lib. III. c.
34. p. 420. sed sine nomine auctoris.
Carm. XXXV. (T. II. p. 528.) in Anthol.
Wech. lib. III. c. 14. p. 347. sine no-
mine auctoris.

Praeter haec XXXV. carmina in Planudea
sex alia Archiae tribuuntur, quorum quinque
Brunckius Leonidae Alexandrino addidit, vnum
ad Ἀδέσποτα reiecit, nihil commonefacto le-
ctore, quas causas secutus sit.

- I. Anthol. Pl. lib. I. c. 1. p. 1. apud Brunck.
T. III. inter ἀδέσποτα n. CCCCLIII. p.
247.
- II. Anthol. Pl. lib. I. c. 5. p. 12. ap. Br. Leo-
nidae Alex. T. II. n. XXXV. p. 197.
- III. Anthol. Pl. lib. I. cap. 14. p. 30. ap.
Br. Leonidae Alex. T. II. n. XXIX. p.
196.
- IV. Anthol. Pl. lib. I. cap. 33. p. 63. ap. Br.
Leonidae Alex. T. II. n. XXXVI. p. 197.
- V. Anthol. Pl. lib. I. cap. 71. p. 152. ap. Br.
Leonidae Alex. T. II. n. XLII. p. 199.
- VI. Anthol. Pl. lib. I. cap. 87. p. 173. ap. Br.
Leonidae Alex. T. II. n. XXXI. p. 196.
vbi monet in notis p. 176. in Cod. Vati-
c. titulum esse τῶ ἀὐτῶ, et praecedere
epigramma Leonidae,

Detra-

Detractis igitur his vltimis sex carminibus⁹
 quae Codex Vaticanus Leonidae Alexandrino
 tribuit et octo illis, quae idem Codex aliis poe-
 tis, cum nostro nihil nili nomen commune ha-
 bentibus, adscribit, apud Brunckium n. IV.
 XX. XXI. XXII. XXIV. XXXI. XXXII. XXXIII.
 quibus addi possunt n. XIV. et XXV. quia in
 Planudea Anthologia hoc Leonti, illud ab aliis
 quidem Archiae, ab aliis tamen Luciano vin-
 dicatur, remanebunt *viginti quinque* carmina,
 quae vnanimi consensu Archiae nostro tribui
 videas, quibusque, si vel ipse ferre iudicium,
 vel quod Cicero indicauit, id illustrare volueris,
 vti debeas. In his, si sinceros esse iuuat
 rerum aestimatores, nihil inuenimus, quod ad-
 miremur, nonnulla, quae laudemus, non pau-
 ca, quae reprehendamus. Non enim eo fuit
 ingenio, quod sibi ipsi confideret, sua vi se eri-
 geret, in rebus reperiundis felicitatem aliquam
 proderet; sed plerumque alios, quos quali du-
 ces sibi elegerat, quum in rerum delectu, tum
 in dictione secutus est, et, si quae virtutes car-
 mina eius honestant, aut si quae vitia deturpant,
 ea omnia ex illorum monumentis in sua opera
 transtulit. Illam viam ingressus est, quam mon-
 strarat Leonidas Tarentinus, circa Olymp. 126.
 clarus, hoc est, ea argumenta, quae antiquio-
 res poetae Simonides, Anacreon, alii, pertra-
 ctanda elegerant, grauiam et poeseos lumine di-
 gna, illo duce deseruit, et ad res se demisit,
 quae aut plane non carmine exornari possunt,
 aut ea simplicitate debent, quae cum rei digni-
 tate congruit. Quum ante Leonidam in epi-
 grammatis clypei occurrunt, victores in ludis,
 equi, imagines deorum dearumque; in hoc
 longe

longe alium morem inuectum, mireris; nihil fere, nisi fabrorum, pastorum, venatorum, piscatorum instrumenta, vestimentorum varia genera, animalia commendata ab eo legimus. Leonidae vestigia pressit Antipater Sidonius, Meleagri aequalis, quod ex epitaphio, quod hic in illum composuit, quodque ap. Brunck. T. I. p. 35. n. CXXXIII. (in Anthol. Cephal. n. 620.) legitur, intelligimus, clarus ab Olymp. 158. vsque ad Olymp. 171. (v. Reisk. Not. poet. Anthol. p. 185.), et cum eo et rerum delectu et verborum ornatu certauit; conferantur in hanc rem Leonidae c. XL. et Antipatri XXXII. Leon. XLVII. Antip. XXIX. Leon. LVII. Antip. XXXVII. Leon. LXXI. Antip. LXXXV. et LXXXVI. vbi feruenter imitatur, et Leon. XL. Antip. XXXI. Leon. LXXXI. Antip. XLVII. vbi argumenta elegantiora ornatu donare studet. Archias vtrumque, Leonidam et Antipatrum, imitatus est; vtriusque igitur vitia simul et virtutes apud eum licet deprehendere. In hoc vno ab iis discedit, inprimis a Leonida, quod non ampullas proiicit et sesquipedalia verba, quibus ille supra modum delectatur; sed priscae simplicitatis tenacior est, et rarius orationi fucum inducit. Illum vero morem, quem Cicero in laude Archiae ponit, quod eandem rem aliquoties mutatis verbis atque sententiis dicere solitus sit, ab eodem Leonida et Antipatro eum accepisse, eo audacius concludere posse mihi videor, quo clarius docere mihi licet, ab illis id saepe esse factitatum. Legat, qui dictorum veritatem explorare voluerit, Leonidae carm. X. in Pofocharen Cynicum Tom. I. p. 222.

Ὁ σική-

Ὁ σιήπων καὶ ταῦτα τὰ βλαύτια, πότνια Κύπρι,
 ἄγικται κυνὴ σῦλλα Ποσωχάρεος,
 ἔλλη τε ὑπέεσσα, πολυτρήτιό τε πήρας
 λείψανον, ἀρχαίης πληθόμενον σοφίης·
 σοὶ δὲ ῥόθων ὁ καλός, τὸν πάνσοφον ἠνίκα πρέσβυν
 ἠγγρευεν, σεπτοῖς θήκατ' ἐπὶ προθύροις.

et carmen XI. p. 223.

Πήρην, καὶ δέψητον ἀπεσκληρυμμένον αἰγὸς
 ζέρος, καὶ βάκτρον τοῦτο τὸ λοιπόρνον,
 ἔλλαν τ' ἀστέγγισον ἀχάλκωτόν τε κυνῶχον,
 καὶ πῖλον κεφαλᾶς οὐχ ὀσίας σκέπανον·
 ταῦτα καταφθιμένοιο μυρμίνεον περὶ θάμνον
 σῦλλα Ποσωχάρεος Λιμός ἀπεκρέμασεν.

Porro carmen in Anacreontem n. XXXVII.
 T. I. p. 229.

Πρέσβυν Ἀνακρείοντα χύδαυ πσσαλαγμένον οἴνω.
 θάεο, διωτοῦ σρεπλὸν ὑπερθε λίθου,
 ὡς ὁ γέρον λίχνοισιν ἐπ' ὄμμασιν ὑγρά δεδορκῶς
 ἄχρη καὶ ἀτραγάλων ἔλκεται ἀμπεχόναν·
 δισῶν δ' ἀρβυλίδων τὰν μὲν μίαν, οἷα μεθυπλήξ,
 ὤλεσεν· ἐν δ' ἑτέρῳ ζυκνὸν ἀραρε πόδα.
 μέλπει δ' ἢ Βάθυλλον ἐφίμερον, ἢ Μεγιστέα,
 αἰωρῶν παλάμῃ τὰν δυσέρωτα χέλυον.
 ἀλλὰ πάτερ Διόνυσε, φυλάσσε μιν· οὐ γὰρ ἔοικεν
 ἐκ Βαύχου πίπτειν Βαυχισιῶν θέρραπα.

et carmen XXXVIII. p. 230.

Ἴδ' ὡς ὁ πρέσβυς ἐκ μέθας Ἀνακρείων
 ὑπεσκέλισται, καὶ τὸ λῶπος, ἔλκεται,
 ἐσάχρη γυῖων τῶν δὲ βλαυθίων τὸ μὲν
 ὄμως, φυλάσσει, θάτερον δ' ἀπάλεσεν.
 μελίσδε-

μελίσσεται δὲ τῶν χέλυν διακρέων
ἦτοι Βάθυλλον, ἢ καλὸν Μεγιστέα.
φύλασσε, Βάιχε, τὸν γέροντα, μὴ πέση.

Conferantur carm. LXXII. et LXXIII. Eodem modo Antipater Sidonius tubam Mineruae a Pherenico dedicatam bis ornauit carmine T. II. p. 8.

Carm. X.

Τὰν πρὶν Ἐνυαλίσι καὶ Ἐιράνας ὑποσᾶτι,
μέλπουσαν κλαυγὰν βάρβαρον ἐν σομάτων,
χαλκοπαγῆ σάλπιγγα, γέρας Φερένικος Ἀθάνα,
λήξας καὶ πολέμου καὶ θυμέλας, ἔθετο.

Carm. XI.

Ἄ πάρος αἱματόεν πολέμου μέλος ἐν δαΐ σάλπιγγι
καὶ γλυκὴν εἰράνας ἐκπροσέουσα νόμον,
ἀγχεμαί, Φερένικε, τὸν Τριτανίδι κούρα
δάρον, ἐριβρύχων παυσαμένα κελεύων.

Sic idem in Venerem Spartaе armatam duo scripsit carmina T. II. Anal. Brunck. p. 15.

Carm. XXXIII.

Καὶ λίθος ὡς Παφίη θωρήξατο, ἢ τάχα μάλλον
εἶδε λίθον Παφίη, καὶ ἄμοσεν Ἥθελον εἶνα.

Carm. XXXIV.

Καὶ Κύπρις Σπάρτας. οὐκ ἄψεν οἷα τ' ἐν ἄλλοις
ἰδρυται, μαλακῶς ἔσσαμένα σολίδας·
ἀλλὰ

ἀλλὰ κατὰ κρατὸς μὲν ἔχει κόρυν ἀντὶ καλὴ πηρας,
 ἀντὶ δὲ χρυσεῖαν ἀκρομένων κάμακα
 οὐ γὰρ χρῆ τευχέων εἶναι δίχα τὰν παράκοιτιν
 Θρακὸς Ἐνναλίου, καὶ Λακεδαιμονίαν.

In Nioben duo leginus p. 17.

Carm. XLII.

Τανταλὶς ἄδε ποχ' ἄδε, δις ἑπτὰ τέσσα τεκοῦσα
 γαστοὶ μῆ, Φοῖβῳ θῦμα καὶ Ἀρτέμιδι.
 κούρα γὰρ προὔπεμφε κόραις φόνον, ἄρσεν, δ' ἄρσιν·
 δισσοὶ δὲ δισσὰς ἔκτανον ἑβδομάδας.
 αἱ δὲ τόσας ἀγέλας ματῆρ πάρος, αἱ πάρος εὐπαις
 οὐδ' ἔφ' ἐνὶ τλαίμων λείπετο γηροκόμω·
 μάτηρ δ' οὐχ ὑπὸ παισὶν, ὅπερ θέμις, ἀλλ' ὑπὸ
 μητρὸς
 παῖδες ἐς αἰλγεινοὺς πάντες ἄγοντο τάφους.
 Τάνταλε, καὶ δὲ σε γλώσσα διάλεσε, καὶ σὸς κούραν·
 χαί μὲν ἐπετρώθη, σοὶ δ' ἐπι δαίμα λίθος.

Carm. XLIII.

Τίπτε, γύναι, πρὸς Ὀλύμπου ἀναιδέα χεῖρα
 νένευκας,
 ἔνθεον ἐξ ἀθέου κρατὸς ἀφεῖσα κόμαν ;
 Λατοῦς παπταίνουσα πολὺν χόλον, ὃ πολυτεκνε,
 γυνὴ ζένη τὰν κισρῶν καὶ φιλάβουλον ἔριν.
 αἱ μὲν γὰρ παιδῶν σπᾶρει πέλας· ὧ δὲ λιπόπνου
 κενλιται· αἱ δὲ βαρὺς πότμος ἐπιρρέματα.
 καὶ μόχθων οὐπω τότε σοὶ τέλος, ἀλλὰ καὶ ἄρσιν
 ἔστρωται τέκνων ἑμὸς ἀποφθιμένων.
 ὦ βαρὺ δακρύσασα γενέθλιον, ἀπνοος αὐτὰ
 πέτρος ἔση Νιόβα, κ' Ἄιδι τειρομένα.

In

In Homerum, de cuius natalibus septem vrbes certarent, duo eiusdem extant p. 18.

Carm. XLIV.

Ἐπτά πόλεις μάραντο σοφὴν διὰ εἶζαν Ὀμήρου,
Σμύρνα, Χίος, Κολοφῶν, Ἴθακη, Πύλος, Ἄργος,
Ἀθῆναι.

Carm. XLV.

Οἱ μὲν σευ Κολοφῶνα τιθνητέραν, Ὀμηρε,
εἰ δὲ καλὰν Σμύρναν, εἰ δ' ἐπέουσι Χίον,
εἰ δ' Ἴον, εἰ δ' ἐβασσαν εὐκλαρον Σαλαμῖνα,
εἰ δὲ ν τῶν Λαπιθέων ματέρα Θεσσαλίαν
ἄλλοι δ' ἄλλην γαίαν ἀνίσχον· εἰ δ' ἐμὲ Φοῖβου
χερὶ λέξαι πνυτὰς ἀμφαδὰ μανησοῦνας,
πάτρα σοι τελέθει μέγας Οὐρανός, ἐν δὲ τεκουσης
σύ θνατῶς, ματρὸς δ' ἐπλεο Καλλιόπας.

Inprimis multa lufit in Myronis buculam, quod celeberrimi artificis opus Athenis erat; nam quinque habemus epigrammata p. 21.

LIV.

Ἄ δάμαλις, δοκέω, μικήσεται· ἦν δὲ βραθύνη,
χαλκός ὁ μὴ νοέων αἴτιος, οὐχὶ Μύρων.

LV.

Ἄ δάμαλις, δοκέω, μικήσεται· ἦ ῥ' ὁ Προμηθεὺς
οὐχὶ μόνος· πλάττεις ἔμπνοα καὶ σύ Μύρων.

LVI.

LVI.

Πηκλόν μοι τῖς ἀρστρον ἐπ' αὐχένι καὶ ζύγια θεσθῶ.
εἰνεκα γὰρ τέχνας σεῖο, Μύρων, ἀρσῶ.

LVII.

Εἰ μὴ μοι ποτὶ τᾶδε Μύρων πόδας ἤρμωσε πέτρα,
ἄλλαις ἂν νεμέμαν βουσὶν ὀμοῦ δάμαλις.

LVIII.

Μόσχε, τί μοι λαρόνεσσι προσέρχεαι; τίπτε δὲ
μυκα;
ἅ τέχνα μαζοῖς οὐκ ἐνέθηκε γάλα.

Praeuit, si Anthologiae Planudeae fides, Anacreon, qui duo dedit carmina, in Wechel. p. 445.

Carm. I.

Βουκόλε, τὴν ἀγέλην πόρρω νέμε' μὴ τὸ Μύρωνος
βοῖδιον, ὡς ἐμπνευ, βουσί συνεζελάσῃς.

Carm. II.

Βοῖδιον, οὐ χράνοις τετυπωμένον, ἀλλ' ὑπὸ γήρας
χαλκωθέν. σφετέρῃ ψεύσατο χειρὶ Μύρων.

Sed Anacreontis hoc esse iustus, dubito; persuasum equidem mihi habeo, multo sequioris aetatis fetus esse. Primus, qui hoc praesiantissimum opus commendauit carmine, videtur Euenus esse, in Anal. Brunck. T. I. p. 165.

Carm.

Carm. X.

Ἦ τὸ δέρας χαλκίον ὄλον βοῖ τὰδ' ἐπίκειται
ἐπτοθεν, ἢ ψυχὴν ἔνδον ὁ χαλκὸς ἔχει.

Carm. XI.

Αὐτὸς ἐρεῖ τάχα τοῦτο Μύρων· οὐκ ἔπλασα ταύταν
τὰν δάμαλιν, ταύτας δ' εἰπὼν ἀπεπλάσαμην.

Hos, Euenum et Antipatrum, subsecuta ingens poetarum multitudo est, qui in commendando hoc artis opere elaborarunt, quorum carmina exhibet Anthologia Wechel. p. 445. Nec intactum Latini reliquerunt, Ovidius A. A. III, 219. ex Pont. IV, 4, 34. Propertius, II, 31, 7. alii. Ita duo Antipater composuit in Sapphus tumulum T. H. p. 25. carm. LXX. LXXI. Quinque item sepulcralia in Anacreontem p. 25. seqq. n. LXXII. LXXIII. LXXIV. LXXV. LXXVI. quae inter reliquas variationes sunt optimaе. Vilissimae autem sunt duo sepulcralia in Praxo, Samiam, p. 29. seqq.

Carm. LXXXV.

A. Φράζε, γύναι, γενεήν, ὄνομα, χθόνα. B. Καλλιέλης μὲν
ὁ σπείρας· Πηξῶ δ' οὐνομα· γῆ δὲ Σάμος.
A. σάμα δὲ τίς τὸδ' ἔχασε; B. Θεόκριτος, ὁ πρὶν
ἄδικτα
ἀμετέρας λύσας ἄμματα παρθεσίας.
A. πῶς δ' εἴδανες; B. λοχίοισιν ἐν ἀλγεσιν. A. εἰπέ
δὲ ποίην
ἦλθες ἐς ἡλικίην. B. δισσάμης ἐνδεκέτις.
A. ἢ καὶ

A. ἢ καὶ ἄπαις; B. οὐ, ζεῖνε· λέλοιπα γὰρ ἐν
νεότητι

Καλλιτέλη, τρίτη παῖδ' ἔτι νηπίαχον.

A. ἔλθοι ἐς ὀλβίσην ἱερὴν τρίχα. B. καὶ σὸν, ὄδιτα,
οὐρίον ἰθύνοι πάντα τύχη βίστον.

Carm. LXXXVI.

A. Εἰπέ, γύναι, τίς ἔφυσ; B. Πηζῶ. A. τίνος
ἔπλεο παῖρός;

B. Καλλιτέλευς. A. πάτρως δ' ἐκ τίνος ἔσαι;
B. Σάμου.

A. μᾶμα δέ σου τίς ἔτευξε; B. Θεόκριτος, ὅς με
σύνευον

ἤγετο. A. πῶς δ' ἐδάμησ; B. ἀλγασιν ἐν λο-
χίοις.

A. εἰν ἔτεσιν τίσιν εὔσα; E. δις ἕνδεκα. A. παῖδα
δὲ λείπεις;

B. νηπίαχον τρισσῶν Καλλιτέλη ἐτέων.

A. ζωῆς τέρμαθ' ἴκοιτο μετ' ἀνδράσιν. B. καὶ σέο δοίη
παντὶ Τύχη βίωτῳ τερπνόν, ὄδιτα, τέλος.

Propositis his magistrorum exemplis, necesse est, ut discipulum in scenam producamus, quum, ut ostendat, quantum magistris illis profecerit, tum ut fidem faciat Ciceronis laudi. Illustrius vero in eam rem exemplum non possumus proferre, quam carmina VI. VII. VIII. IX. Anal. Brunck. T. II. p. 93. quibus trium fratrum germanorum, Damidis, Pigretis, Clitoris, qui venationi operam dederunt, primus ferarum, alter auium, tertius piscium, dona Pani consecrata celebrat. Carmina haec sunt:

Tom. II.

E.

VI.

VI.

Ταῦτά σοι ἐκ τ' ὄρεάν, ἐκ τ' αἰθέρος, ἐκ τε θα-
λάσσης
τρῆς ἴσῳτοί τεχνῆς σύμβολα, Πάν, ἔθεσαν.
ταῦτα μὲν εἰναλίῳν Κλείτωρ λῖνα· κείνα δὲ Πίγρης
οἰωνῶν· Δᾶμις τὰ τρίτα τετραπόδων·
οἷς ἅμα χερσαίησιν, ἅμ' ἠέρησιν ἐν ἄγραις,
Ἄγραυ, ἅμ' ἐν πλωταῖς, ἀς πρὶν, ἀρωγὸς ἴδι.

VII.

Σοὶ ταῦτε, Πάν σκοπιῆτα, παναῖοιολα δᾶρα σύνοιμοι
τρίζυγε ἐκ τρισσᾶς θέντο λινοςασίας.
δίκτυα μὲν Δᾶμις θηρών· Πίγρης δὲ, πετεινῶν
λαιμοπέδες· Κλείτωρ δ', εἰναλίφοιτα λῖνα·
ἂν τὸν μὲν καὶ ἐσαῦθις ἐν ἡέρι, τὸν δὲ σὺ θείης
εὐσοχὸν ἐν πόντῳ· τὸν δὲ κατὰ δρυόχους.

VIII.

Ἄγραυίω τάδε Πανὶ βιαρῆκος ἄλλος ἀπ' ἄλλης
αὐθαμί τρισσοὶ δᾶρα λινοςασίης.
Πίγρης μὲν δεῖρα γῆς ἐμβροχὸν ἅμμα πετεινῶν·
Δᾶμις δ' ὕλονόμων δίκτυα τετραπόδων·
ἀρκυν δ' εἰναλίῳν Κλείτωρ πόρρον· οἷς συ δι' αἰθέρας,
καὶ γᾶς, καὶ πελάγευς εὐσοχα πέμπτε λῖνα.

IX.

Τρίζυγε, εὐρεσίαικε, κασιγνηταί τάδε τέχναις
ἄλλος ἀπ' ἄλλοίαις σοὶ γέγρα, Πάν, ἔθεσαν.
καὶ τὰ μὲν ὀρνίθων, Πίγρης· τὰ δὲ δίκτυα θηρῶν,
Δᾶμις· ὁ δὲ Κλείτωρ εἰναλίῳν ἔπειρε·
τῶν ὁ μὲν ἐν ζυλόχοισιν, ὁ δ' ἠέρησιν ἐν ἄγραις
αἰέν, ὁ δ' ἐν πελάγευς εὐσοχὸν ἀρκυν ἔχοι.

At

At enim vero non primus haec donaria carmine ornauit Archias; sed quum argumenti delectu tum tractandi modo praeiuerat Leonidas Tarentinus carmine XIX. T. I. Brunck. p. 225. qui fons reliquorum est.

Οἱ τρισσοὶ τοὶ ταῦτα τὰ δίπτυα θῆκαν ὄμαιμοι,
ἀγρότα Πάν, ἄλλης ἄλλος ἀπ' ἀγροσίης·
ὅς μὲν ἀπὸ πηγῶν, Πίγρης τᾶδε· ταῦτα δὲ Δᾶμις,
τετραπόδων· Κλείτωρ δ' ὁ τρίτος, εἰκαλίων.
ἀνθ' ἃν τῶ μὲν πέμπε δι' ἠέρος εὔτοχον ἀγρην·
τῶ δὲ, διὰ δρυμῶν· τῶ δὲ, δι' ἠϊόνων.

Leonidam proxime secutus est Alexander Aetolus, qui aetate Ptolemaei Euergetae vixit, vnus illius celebris Pleiadis (v. Fabric. B. Gr. T. I. p. 665.) apud Brunck. T. I. p. 418. n. I.

Πίγρης ὀρνίθων ἀπο δίπτυα, Δᾶμις ὄρειων,
Κλείτωρ δ' ἐμβυθίαν, σοὶ τᾶδε Πάν, ἔθεσαν,
ξυνὸν ἀδελφείοι θῆρης γέρας, ἄλλος ἀπ' ἄλλης,
ἰδρίτα καὶ γαίης, ἰδρίτα καὶ πελάγους.
ἀνθ' ἃν τῶ μὲν ἀλὸς, τῶ δ' ἠέρος, ὃ δ' ἀπὸ δρυμῶν
πέμπε κράτος ταύτη, δαίμον, ἐπ' εὐσεβίῃ.

Post hunc Antipater Sidonius eandem rem duobus carminibus n. XV. et XVI. T. II. p. 9. extulit.

Carm. XV.

Πανὶ τᾶδ' αὐθαίμοι τρισσοὶ θῆσαν ἀρμενα τέχνας.
Δᾶμις μὲν θηρῶν ἄρκυν ὄρειονόμων·
Κλείτωρ δὲ πλατῶν τᾶδε δίπτυα· τῶν δὲ πετεινῶν
ἀβύνηκτον Πίγρης τάνδε δεραιοπέδαν.
τὸν μὲν γὰρ ζυλόχων, τὸν δ' ἠέρος· ὃν δ' ἀπὸ λίμνας
οὐ ποτε συν κενεοῖς οἶκος ἔδεκτο λίγεις.

E 2

Carm.

Carm. XVI.

Εἰναλίαν Κλείτωρ τάδε δίκτυα, τετραπόδων δὲ
 Δάμις, καὶ Πίγρης θῆκεν ὑπερῶν
 Πανί, κασιγνήτων ἱερῇ τριάς. ἀλλὰ σὺ θῆρην
 ἤερι, κῆν πάντα, κῆν χθονὶ τοῖσδε νέμε.

Hos igitur omnes Archias ante oculos habuit.
 Sed nondum acquieuit poetarum et verificato-
 rum indusiria. Archiae telam etiam texuit
 Alpheus Mitylenaeus ap. Brunck. T. II. p. 128.
 n. II.

Πανί κασιγνήτων ἱερῇ τριάς, ἄλλος ἀπ' ἄλλης,
 ἀνθετ' ἀπ' οἰκείης σύμβολον ἐργασίης.
 Πίγρης ὀρνίθων, ἀλίαν ἀπαιρία Κλείτωρ,
 ἔμπαλιν ἰδυτενῶν Δάμις ἀπὸ σαλικῶν.
 ἀνθ' ἂν εὐαγρίην τῶ μὲν χθονός. ᾧ δὲ διδοίης
 ἔξ ἀλός, ᾧ δὲ νέμοις ἤερος ἀφελίην.

Iulius Diocles Caryfius Brunck. T. II. p. 182.
 n. II.

Δίκτυά σοι τάδε, Πανί, ἀνεθήκαμεν οἶκος
 ἀδελφῶν,
 οἱ τρεῖς, ἔξ ὀρέων, ἤερος, ἐκ πελάγευς.
 [τῶ μὲν ἐν ἠϊάνων προκάλαισιν ἀρωγὸς ἐπελθῶν]
 δίκτυβόλει· τούτῳ δ' ἄγκετι θηροτόκοις·
 τὸν τρίτον ἐν πηλοῖσιν ἐπίβλεπε. τῆς γὰρ
 ἀπάντων,
 δαῖμον, ἔχεις ἡμέων δῶρα λινουασίης.

Satyrius Thyillus ap. Brunck. T. II. p. 276.
 n. I.

Θηρευ-

Θηρευτῆς δολιχὸν τόδε δίκτυον ἀνθετο Δᾶμις·
 Πίγρης δ' ὀρνίθων λεπτόμιτον νεφέλην,
 τριγλοφόρους δὲ χιτῶνας ὀνυκτερέτης θέτο Κλείτωρ
 τῷ Πανί, τρισσῶν ἐργασίην καμμάτων.
 Ἰλαος εὐσεβέεσσιν ἀδελφείοις ἐπίνευσον
 πῆνᾶ, καὶ ἀγροτέρων κέρδεα, καὶ νεπόδων.

Zosimus Thasius tribus carminibus, ap. Br.
 T. II. p. 452.

Carm. I.

Σοὶ πάδε, Πᾶν Θηρευτᾶ, ἀνηγήσαντο σύναιμοι
 δίκτυα, τριχθαδῆς δάρα κυναγεσίης.
 Πίγρης μὲν πτανῶν, Κλείτωρ ἀλός, ὅς δ' ἀπὸ
 χέρσου
 Δᾶμις, τετραπόδων ἀγυῖλος ἰχνελάτης.
 ἀλλὰ σὺ κῆν δρυμοῖσι, καὶ εἰν ἀλί, καὶ διὰ μέσσης
 ἥερος εὐαγρον τοῖσδε δίδου κάμματον.

Carm. II.

Τρισσὰ τάδε τρισσὶ Θηραγρέται, ἕλλος ἀπ'
 ἄλλης
 τέχνης, πρὸς νηῷ Πανὸς ἔθεντο λῖνα.
 Πίγρης μὲν πῆανοῖσιν ἐφέϊς βολον, ἐν δ' αἰλίοισι
 Κλείτωρ, ἐν Θηρσί Δᾶμις ἐρημονόμοις.
 τούνεκα, Πᾶν, τὸν μὲν τε δι' αἰθέρος, ὃν δ' ἀπὸ
 λόχμης,
 τὸν δὲ δι' αἰγιαλῶν θῆς πολυαγρότερον.

Carm. III.

Βριθὺ μὲν ἀγραύλων τόδε δίκτυον ἀνθετο Θηρῶν
 Δᾶμις, καὶ Πίγρης πῆνολέτιν νεφέλην,
 ἀπλότα-

ἀπλότατον δ' ἀλί τῷτο μιτοβραφὲς ἀμφιβληστρον
 Κλείτωρ; εὐθήρω Πανί προσευζάμενοι.
 τούνεκα, Πάιν, κρατερῶ πορε Δάμιδι ληίδα Θηρῶν,
 Πίγηρ δ' οἰωνῶν, Κλείτωρ δ' εἰναλίαν.

et postremo omnium, Iulianus Aegyptius, homo seculi Theodosiani, ap. Br. T. II. p. 495. n. IX.

Γνωτῶν τρισσατίαν ἐν τρισσατίῃς λῖνα Θήρης
 δέχνησο, Πάν. Πίγηρ σοὶ γὰρ ἀπὸ π/εργῶν
 ταῦτα φέρει· Θηρῶν, Δάμις· Κλείτωρ δὲ, θαλάσσης.
 καὶ σοὶ δὸς εὐαργεῖν ἥερα, γαίαν, ὕδαρ.

Mirari subit, quomodo tot poetae in tam vili orbe morari potuerint, et, quidquid in iis erat ingenii, id non rebus praeitantiorebus, quae ornatum aliquem poeticum admitterent, dedicarint, sed in res transtulerint, quae, nisi a pietate, commendationem habent nullam. At, vt ingenue profitear, quid sentiam, nihil minus artis atque ingenii requirit, quam tam humilis argumenti aliquoties repetita exornatio; grammatici labor is est, non poetae; atque etiam si poetae aliquando placuerit ita ludere, tantum tamen abesse, vt laudem suam eare valde augeri posse speret, vt animi et voluptatis causa ad hos lufos se demittat. Si igitur Cicero Archiam ingenii vires egregias ostendisse eiusmodi lufibus credit, equidem non auctoritati eius ita pareo, vt non aliter iudicem: nam quid praeter aliqua mutata vocabula, et res loco motas et alteram in alterius sedem traiectas, in illis licet inuenire? Bina adhuc in
 Analectis

Analectis Brunckianis inuenimus talis artis specimen, p. 95. n. XIV. et XV. in statuam Echus, et p. 98. n. XXIV. coll. XXV. in equum, cursu excellentem et multis certaminibus nobilitatum, qui senio confectus, pistrino mancipatus sit; sed in Planudea Anthologia n. XIV. Luciano, et n. XXV. Leonteo tribuitur, ut dubium sit, an Archiae Musa his argumentis se his exercuerit. Accedit, quod auctoritate Codicis Vaticani carm. XXIV. antiquiori Archiae vetatur tribuere, quum diserte id Mitylenaeo adscribatur. Illa duo in Echus statuam, siue utriusque auctor sit Archias, siue vnus tantum, non in eodem pretio habenda sunt: nam n. XV., quod Archiae etiam in Anthol. Planudea datur, elegans est.

Εὐφημος γλώσση παραιμείβοο τὴν λάλον Ἥχῳ,
 καὶ λάλον· ἢν τι κλύω, τοῦτ' ἀπαμείβομέναν,
 εἰς σε γὰρ ὃν σὺ λέγεις σρέψω λόγον· ἢν δὲ σιωπᾶς,
 σιγήσω· τίς ἐμεῦ γλώσσα δμαιοτέρη;

Nos sic reddimus:

*Dic bona verba; loquax sum, gressu quam
 legis Echo,
 at non vsque loquax; quae audio, reddo modo.
 In te, si loqueris, conuerto; sique tacebis,
 conticeo; an lingua iustior vlla mea est?*

Altero vero nihil frigidius.

Ἥχῳ πετρήεσαν ὄρας, φίλε, Πανὸς ἐταίρην,
 ἀντιτύπον φθογγῆν ἔμπροσθεν ἀδομένην,
 παντοίων σομάτων λάλον εἰκόνα, πείμεσιν ἠδὲ
 παίγιον. ὅσα λέγεις, ταῦτα κλύων ἄπιθι.
 Quid

Quid vulgarius est, quid tritius, quam quod Echo vocat ἀντίτυπον φθογγὴν ἔμμαλιν ἀδομένην; porro παντοῖαν σεμάτων λάλον εἰκόνα? Dici debent ab eiusmodi poeta, quae non statim cuivis succurrunt. Sic etiam ex illis, quae in equum victorem composita sunt, quod Leoneo tribuit Planudes, eo nihil terlius, nihil rotundius, ut Simonides id sibi tribui non aegre tulerit.

Ὅ πρὶν ἐπ' Ἀλφειῶν σεφικηφόρος, ὃ' νερ, ὁ πρὶν δὴ
 δισσάκι κηρυχθεὶς Κασαλίης παρ' ὕδαρ,
 ὁ πρὶν ἐγὼ Νεμέη βεβοημένος, ὁ πρὶν ἐπ' Ἴσθμῷ
 πάλος, ὁ πρὶν πλανοῖς ἴσα δραμῶν ἀνέμοις,
 νῦν ὅτε γηραιὸς, γυροδρόμον, ἦνιδε, πέτρην
 δινεύω, σεφέων ὕβρις, ἐλαύνομενος.

At quod Archiae nomen seruat, id stolonibus horret, qui natium honorem opprimunt.

Ὅ πρὶν ἀελλοπόδων λάμψας πλέον Αἰετὸς ἵππων,
 ὁ πρὶν ὑπαὶ μίτραις κῶλα κἀθαψάμενος,
 ὃν Φοῖβου χρυσμῶδες αἰθέλιον ἔσεφε Πυθῶ,
 ἐρῦμενον πλανοῖς ἀκυπέταις ἵκελον,
 καὶ Νεμέη βλοσυροῖο τιθηνήτειρα λέοντος,
 Πίσά τε, καὶ δαιῶς ἠόνας Ἴσθμὸς ἔχων,
 νῦν κλοιῷ δειρῆν πεπεδημένος, οἷα χαλινῶ,
 καρπὸν ἀλεῖ Δηοῦς ἀκριόεντι λίθῳ,
 ἴσην μοῖραν ἔχων Ἡρακλεῖ· καὶ γὰρ ἐκεῖνος
 τόσσ' ἀνύσας δούλιαν ζεῦγλαν ἐφηρημόσατο.

Quis postulat, vbi Pythici ludi victoriae causa commemorantur, ut Pytho dicatur φοῖβου χρυσμῶδες; et quis curat Nemeam βλοσυροῖο τιθηνήτειρα λέοντος, si de ludis sermo est? Quid
 vulga-

vulgarius est, quam si de Isthmo dicit *δοιὰς ἠόνως Ἰσθμὸς ἔχων*. Inutiles hae sunt diuitiae, et possessori nociuae. Liceat tamen mihi a Planude discedere, et alterum carmen, quod Leonteo tribuit, Archiae nostro vindicare; praesertim quum Constantinus, si Brunckio, cetera quidem non adeo religioso, habenda fides est, ei iam dederit. Nam praeter Leontem Lampfacenum, Epicureum, de quo Diog. Laert. X, 5. 25. alium equidem noui nullum; et, si pro *Λεόντεως* legi placeret, *Λέοντος*, vt Leo philosophus, imperator Constantinopolitanus intelligendus esset, qui A. C. 911. obiit, aut alter Leo philosophus, illi aequalis (de quo v. Allatium de Pfellis p. 2. seqq.) ipsa carminis praesentia prohiberet, ne id in hanc euanescentis Graecae puritatis aetatem reuiceremus; quum hunc philosophum, quisquis fuerit, tam niuidum quid et contum non potuisse scribere, nugae istae doceant, quae sub eius nomine extant ap. Brunck. T. III. p. 128. Si tamen non placet Antiocheno Archiae Constantini auctoritate id tribuere, certe aut *Λεοντίου* legendum est, vt Leontium *Ἑλληνα*, philosophum vel scholasticum, patrem Eudoxiae, quae Theodosio iuniori nupsit, intelligamus, cuius reliquias Brunckius habet T. III. p. 103. haud illas contemnendas; aut *Λεωνίδου* rescribendum, vt Tarentinus ille sit poeta, cuius iam mentionem fecimus; et hoc quidem eo magis posset arridere, quod et alia carmina Leonidae huic nomini tributa sunt, vt carm. I. ap. Br. T. I. p. 220. quod Doruillius quidem (ad Charit. p. 217. Lips.) Leonidae adscribit, et, iam ante eum Leo Allatius (*Συμμυλιῶν* lib. VII.

VII. v. Fabric. Bibl. Gr. T. XIV. p. 14.), Codex tamen Lipsiensis et alii, quos Batauius ille ante oculos habebat, Leoni (cf. Reisk. Not. Poet. Anth. p. 227.); et quod Archias solitus est, ut iam monitum, imitari Leonidam; quare videri posset in hoc altero carmine cum eo certasse, ita tamen, ut inferior discederet. Huic certe sententiae malle calculum meum addere, quam illi Brunckii, qui (in not. ad Analec. p. 148.) suspicatur, Mitylenaei Archiae esse: contendere enim ausim, eum, qui alterum carmen scripserit, languidum illud et elumbe, et quem Codex Vaticanus, ut iam dictum, Mitylenaeum perhibet, huius, ubi ingenium spirat et sensus viget, esse non posse auctorem. Si vero aliquis c. XIV. in Echo nostro Archiae abiudicare voluerit, et Mitylenaeo, haud dubie iuniori, tribuere, is me non refragantem habebit: nam et hic imitatore agere maluit, quam proprio ausu eniti; ut in carmine XXII. in Masfiam ab Apolline tibia victum et arbori appensum, quod, teste Brunckio (in Not. ad Anal. p. 148.), Codex Vat. Mitylenaeo dilerte tribuit, poeta ante oculos habuit Alcaeam Messenium c. X. T. I. Anal. Br. p. 488. Nam hic ita canit:

Οὐκέτ' ἀνά Φρυγίην πιτυοτρόφον, ὡς ποτε, μέλψεις,
 κροῦμα δ' εὐτρήτων φθεγγόμενος δονάκων,
 οὐδ' ἐνὶ σαῖς παλάμαις Τριτανίδος ἔργον Ἀθάνας,
 ὡς πρὶν, ἐπανθήσει, νυμφογενὲς Σάτυρε,
 δὴ γὰρ ἀλκυλοπέδαις σφιγγὴ χέρας, οὐνεκά
 Φοῖβω,
 θνατὸς ἔων, θεῖαν εἰς ἔργον ἠγτιάσας.

Ita

Ita vero Archias.

Δίωρῃ Δήρειον ἱμασσόμενος δέμας αὐραῖς,
 τλάμων, ἀορτηθεῖς ἐν λασιᾷ πίτυος,
 αἰωρῇ· Φοίβῳ γὰρ ἀνάγκησιν εἰς ἔρον ἔσης,
 πρῶτα Κελανίτην ναιεταῶν, Σάτυρε.
 σεῦ δὲ βοᾶν αὐλαῖο μελιβρομον οὐκ ἔτι Νύμφαι,
 ὡς πάρος, ἐν Φρυγίαις εὐρεσι πτευσόμεθα.

Quis hic non imitatore agnoscit? Procul dubio Archias νεώτερος, cuius est, teste Codice Vaticano, carm. XX., non alius est, quam Mitylenaeus; quisquis est, imitatus est in Epiphonemate ad Mercurium:

Ἐρμῇ Κωρυθίων ναιῶν πόλιν, ᾧ ἄνα, χαίροις
 Ἐρμῇ, καὶ λιτῇ προσγελάσαις ὁσίη.

Scolion vetustae Graeciae ap. Brunck. T. I. p. 156. n. VIII. ex Athenaeo lib. XV. p. 694. quod, quia pessime habitum est, et a Brunckio supina negligentia tractatum, quum ne hoc quidem vidisse videatur, vitiis illud scatere, eoque processerit, vt duo scolia et metro et argumento diuersa in vnum coniungeret, hic emendatum et numeris suis (Brunckius, quibus numeris adfirinxerit, haud dubie ipse nescit) redditum apponam; praesertim quum hoc Archiae iunioris epiphonema, ad illud formatum, expeditius corrigendi negotium faciat. Legas igitur Scolion hoc modo:

ᾧ Πᾶν, Ἀρκαδίας μεθῶν κλεέννας,
 ἀρχηστῶ, βραμῖαις οπαδὲ νύμφαις,
 γελάσαι, ἰῶ Πᾶν, ἐπ' ἐμαῖς
 εὐφροσύναις αἰοδαῖς κεχαρημένος.

Reliqua

Reliqua, quae Brunckius Aegyptia caligine obcoecatus his annexit, per se scolion constitunt hoc metro legendum:

ἐνικήσαμεν ὡς ἐβουλόμεσθα
καὶ νίκην ἔδωσαν οἱ θεοὶ φέροντες
παρὰ Πανδρόσου, ὡς φίλην Ἀθηναῖν.

Sed ad Archiam Antiochenum reuertamur. Habet is etiam alia, quae et argumenti delectu, et dictionis venustate se commendant, vt c. XII. in Aprum Calydonium ex aere formatum; hunc tam viuidis coloribus pingit, vt signum coram videre tibi videaris, et vt incertum sit, vtrum artifex naturam in apro formando fidelius expresserit, an poeta artis opus melius mentis oculis subiecerit. Vide ipsum carmen.

Χαίλκεος· ἀλλ' ἄθησον ὅσον θραπὸς ἄνυσε κάπρου
ὁ πλάσας, ἐμπνοῦν θῆρα τυπωσάμενος,
χαίτας ἀυχενίου πεφρικότα, θηλὸν ὀδόντα
βρύχοντα, γλήναις φρικτὸν ἰέντα σέλας,
ἀφρῶ χεῖλεα πάντα δεδευμένον. οὐκέτι θάμβος,
εἰ λογάδα σρατιῆν ἄλεσαν ἡμιθέων.

Nec spernenda sunt carmina in Priapum n. XVI. XVII. prius in Priapum ad Thraciae Bospori litus collocatum, et a nautis cultum; posteriorius in eundem in litore, forma parua, acuminato capite, et sine pedibus, a piscatoribus erectum. Clausulas addit cum argumento congruentes; priori quidem, commemoratis muneribus, quae offerri solent: οὐδ' ἑκάτομβη τόσσον, ὅσον τιμὴ δαίμοσιν ἀνδάνεται; posteriori:

steriori: ἢ γὰρ ἀπ' ἔργων δαίμονες οὐ μερφιαῖς
γνωστὸν ἔχουσι τύπον. Iam, etsi tantum abeli,
vt eiusmodi clausulae cum acumine, quale
Martialis addere solet, et quod Lessingius ne-
cellariam epigrammatis partem haberi iubet,
comparari possunt, tamen neminem fore arbi-
tror, qui carmina ea de causa reiicienda putet.
Nec minus se commendat poeta tenerioris sen-
sus hominibus carmine XXVI. in hirundinem,
nidum cum pullis super tabula, in qua erat
Medeae imago depicta, habentem; quod sic
vertit Frischlinus.

*Quae per terram omnem, perque aequora
cuncta volasti
Medeae in tabula ponis, hirundo, larem;
Quid fidam pullis speras hanc esse futuram
Quae prius in natos saeuit ipsa suos,*

Vltimum distichon non exhaurit Graeca: ἔλπη
δ' ὀρεταλίχων πίζιν σέο τήνδε φυλάξειν: nam desi-
deratur illud σέο, quod propter sequens ἰδίων
non debet negligi: melius reddit *Dan. Als-
vortus*:

*An tibi custodem pullorum Colchida fidam,
speras, quae natos sustulit ipsa suos?*

Frigidius est carmen XXVII. in Herculem, qui
Nemeum leonem occiderat; causa videtur esse,
quod Damagetam (T. III. Anal. Brunck. p. 331.)
idem argumentum, non tamen fauentioribus
Muis tractantem, aemulatur. Nam hoc anim-
aduertisse mihi videor, poetam nostrum, vbi
imitatur alium, aut saltem aemulatur, semper
fere iratis Muis vt. Sic in carmine XXIX. in
Cicadam

Cicadam mortuam imitatur Niciam c. VIII. (Anal. Br. T. I. p. 249.) et Meleagrum carm. CXI. (T. I. p. 32.).

Πρὶν μὲν ἐπὶ χλωροῖς ἐριθιλέος ἔρνεσι πεύκας
 ἤμενος, ἢ σκιεράς ἀκροκόμου πίτυος,
 ἔκρεκες εὐτάρσσιο δι' ἴξυος, ἀχέτα, μολπαῖν,
 τέτλιξ, οἰονόμοις τερπνότεραν χέλυσ
 νῦν δὲ σε, μυρμαίκεσσιν ὑπ' εἰσοδίοισι δαμέντα,
 Ἄιδος ἀπροϊδῆς ἀμφεκάλυψε μυχός.
 εἰ δ' εάλως, συγγνωσόν, ἐπεὶ καὶ κόρανος ὕμνων
 Μαιονίδας γριφοῖς ἰχθυβόλων ἔθανε.

Quam absurde ait: ἔκρεκες εὐτάρσσιο δι' ἴξυος μολπαῖν; et quam mirum in fine addit cantatrici solatium: εἰ δ' εάλως, συγγνωσόν, ἐπεὶ καὶ κόρανος ὕμνων Μαιονίδας γριφοῖς ἰχθυβόλων ἔθανε. Paulo felicius versatus est in pica, quae loqui didicerat, fatis functa commendanda c. XXVIII. sed, quod equidem sciam, neminem imitatus est. Fortasse etiam placeret c. XXX. in Delphinem in litus eiectum, si nesciremus eum imitatum esse Anyten c. XII. (T. I. p. 199.); huius enim poetriae si legerimus nitidissimos versus, non poterimus amplius inanem eius ferre doctrinam, aut plausu accipere, si Delphinem vocat ἴσον περηῶν Μαλειῆς. Sed ut facilius fiat iudicium, utriusque Musae opus hic iuuat apponere:

Anyte.

Οὐκέτι δὴ πλωτοῖσιν ἀγαλλόμενος πελάγεσσιν
 αὐχέν' ἀναρρίψω βυσσόθεν ὀρνύμενος,
 οὐδὲ παρ' εὐσκάλλμοιο νεῶς περικάλλεα χεῖλη
 ποιφύξω, τὰ μὲν τερπόμενος προτομᾶ.

ἀλλεῖ

ἀλλὰ με πορφύρεα πόντου νοτίς ὄσ' ἐπὶ χέρον,
 κείμαι δὲ βαδινὰν τάνδε παρ' ἠϊόνα.

Archias.

Οὐκ ἔτι παφλάζοντα διαίσσων βυθὸν ἄλμης,
 δελφίς, πλοῖησεις εἰναλίῳν ἀγέλας,
 οὐδὲ πρὸς εὐτρήσιο μέλος καλάμοιο χορῶν
 ὕγρον ἀναρβήφεις ἄλμα παρὰ σκαφίσιν.
 ἦ γὰρ ἴσον πρηῶνι Μαλείης, ὡς ἐκκηθή,
 κῆμα πολυξάντους σ' ὄσεν ἐπὶ ψαμάθους·
 οὐδὲ σὺ γ' ἄφραστα Νηρηίδας, ὡς πρὶν, αἰείρων,
 νότοις πορθημεύσεις Τηθύος εἰς πέρατα.

Interdum tamen imitatur, vt parum cedit exemplo, vt carm. XXXIV. in Diogenem Cynicum Acheronta traicere cupientem; imitatus est Leonidam Tarent. c. LIX. (pl. I. p. 235.) et Antipatrum Sidonium c. LXXX. magis tamen priorem, et meo quidem sensu versus sunt rotundiores adeo et comtiores, quam Leonidae; vna notionum in sententiis variatio, quae Leonidam commendat, quodammodo desideratur; v. c. quum Archias ita alloquentem facit Charontem: Ἄιδος ᾧ νεκρηγέ, κεχαρμένε δάκρυσε πάντων, δὲ βαδὺ πορθημεύεις τοῦτ' Ἀχέροντος ὕδαρ, κενρίως Leonidas eum ita dicentem inducit: Ἄιδεω λυπηρὲ δηκόνε, τοῦτ' Ἀχέροντος ὕδαρ δὲ πλώεις πορθημίδι κυανέη: Archias, quod viitur verbo νεκρηγέ, in sequentibus nihil noui potest dicere: sed Leonidas, quum dicat δηκόνε, reliquit sibi, quo ministerium accuratius definiat et exornet; et quam apte tribuit ei πορθημίδα κυανέην. Cedit Leonidae in carmine III. in Apophthegmate de amore, si imitatus est Leonidam carm. LIII. Leonidas sic habet:

E:

Εἰ καὶ σοὶ πλέυγες ταχινὰ περὶ νῶτα τέτανται,
καὶ Σκυθικῶν τόξων ἀρραβολεῖς ἀκίδες,
φείξομαι, Ἔρωσ, ὑπὸ γᾶν σε. τί δὲ πλέον; οὐδέ
γὰρ αὐτὰς
σὺν ἔφυγε βῶμαν πανδαμάτωρ Ἄιδας.

Archias quomodo haec expresserit, nunc percipere:

Φεύγειν δὴ τὸν Ἔρωτα κενὸς πόνοσ. οὐ γὰρ ἀλύξω,
περὶ σε ὑπὸ πηλοῦ πυκνὰ διακόμενος.

Omnino parum litasse videtur Amori et Veneri: nam *carm. I. et II.* in Amorem, etiam si ipse caluerit, quum conderet, tamen sunt frigidiuscula; et sic etiam *carm. XIII.* in Venerem ab Apelle pictam, ut e mari egrederetur, palmam Leonidae *carm. XLI.* (*T. I. p. 251.*) eiusque imitatori Antipatro *c. XXXII.* relinquit. Vid. Leonidae Tarent. *epigr. in Vener. Anadyom. Vol. I. p. 59.* In dedicatoriis, ubi nulla est argumenti dignitas, nugatur sere, ut, quos duces sibi elegit, Leonidas et Antipater; et difficile est, diiudicare, quis horum triumvirorum nugator sit maximus. Constante Antipatro argumenta sublegit; ipse vero fucum alium, quam quem inuenerat, inducit. Ut lector ipse iudicare possit, videatque verum esse, quod dixi, huiusce etiam rei exemplum apponam.

Archiae *carm. V.*

Σάνδαλα ταῦτα βίτιννα πολυπλέκτου δὲ Φιλαινὸς
παρφύρεον χαίτας ῥύτορα κεκρύφαλον.
ξάνδοα

Ξανθά δ' Ἀντίκλεια νόθον κεύθουσαν ἄημα
 ῥιπίδα, τὰν μαλερὸν θαλπος ἀμυνομένην
 λεπτόν δ' Ἡράκλεια τόδε προκαλύμμα προσώπου
 τευχθὲν, ἀραχναίης εἴκελον ἀρπεδόσιν
 αἰ δὲ καλὸν σπέρασμα περισφυρίσιο δράκοντος
 οἶνομ' Ἀριστοτέλεω πατρός ἐνεγκαμένα
 ἄλικες ἀγλαὰ δῶρα, γαμοσόλε, σὶ τὰδε, Κύπρι,
 ἄπατιν, ἀγμιαλῶν Ναυκράτιδος ναέται.

Antipatri Carm. XXI.

Σάνδαλα μὲν τὰ ποδῶν θαλπτήρια ταῦτα Βί-
 ττινα,
 εὐτέχνων ἔρατὸν σκυτοτόμων κάματος
 τὸν δὲ φιλοπλέκτοιο κόμας σφιγκτῆρα Φιλαίνης,
 βαπτὸν ἀλὸς πολιῆς ἀνδρασι κερούφαλον
 ῥιπίδα δ' Ἀντίκλεια καλύπτειραν δὲ προσώπου,
 ἔργον ἀραχναίης νήμασιν ἰσόμορον,
 αἰ καλά Ἡράκλεια τὸν εὐσπειρη δὲ δράκοντα,
 χρύσειον ῥαδινῶν κόσμῳ ἐπισφυρίων,
 πατρός Ἀριστέλεως συνομώνυμος· αἰ συνομήθει
 ἄλικες Οὐρανίη δῶρα Κυθηριάδι.

Non sine delectatione videre licet, ut alter al-
 terum superare laboret. *Sandalia* vocat An-
 tipater τὰ ποδῶν θαλπτήρια, εὐτέχνων ἔρατὸν σκυ-
 τοτόμων κάματος; *Archias* sine ornamento Σάν-
 δαλα; quod magis placet. *Reticulum*, quod
 Philaenis confecerat, Antipater appellat σφιγ-
 κτῆρα φιλοπλέκτοιο κόμας, βαπτὸν ἀλὸς πολιῆς
 ἀνδρασι; quam docte! *Archias* melius: πολυπλέ-
 κτου πορφυρέον χάρτης ῥύτωνα. Suavius tamen est
 φιλόπλεκτος Antipatri, quam πολυπλεκτος Ar-
 chiae. *Flabellum* simpliciter nominat Anti-
 pater; *Archias* mirifice exornat, dicens νόθον
 Tom. II. F κεύθου-

κεύθουσαν ἄημα, τῶν μαλερῶν θάλπος ἀμυνομένα.
 Ridicule νόθον κεύθουσαν ἄημα! *Flammeum* est
 Antipatro ἔργον ἀραρχαίσις νήμασιν ἰσόμορον; hoc
 aliis tantum verbis exprellit Archias: ἀραρχαίσις
 ἐκέλον ἀρπεδέσιν. *Talorum vincula* Antipa-
 ter dicit εὐσπαρῆ δράκοντα, χρύσειον βραδινῶν κό-
 σμον ἐπισφυρίων; rotundius et tersius Archias:
 καλὸν σπείραμα περισφυρίοιο δράκοντος. Alia
 exempla si quis habere cupit, is videat Ar-
 chiae c. XI. coll. Antip. Sid. c. XXVI. et
 XXII. Archiae carm. IV. coll. Antip. Sid. c. X.
 Ita etiam magistrum secutus est Leonidam in
 carm. X. quod conferendum est cum carm.
 XXV. Leonidae. Mira voluptas est, videre,
 quomodo poetae, quorum neutri vis deest in-
 genii, ineptiis certent. Quod Leonidas carm.
 I. quod in pilcatoris instrumenta Priapo dicata
 compositum est, dicit εὐκαμπὲς ἀγκιστρον, sim-
 plici epitheto contentus, id exornat Archias:
 γαμφὸν χαίτησιν ἐφ' ἰππέησι πεδηθὲν ἀγκιστρον,
 κρυφίην ἐναλίοισι πάγην; quam docte! quam ine-
 pte! At quod Leonidas τρηχὺν τριόδοντα, Πο-
 σεϊδαώνιον ἐγγος, (quae ampulla!) appellat, id
 simpliciter Archias δάνακα τριτάυσον. Idem
 certamen inire Archiam videas cum Antipatro,
 vt carm. XI. de instrumentis trium textricum.
 Antipater dixerat c. XXII. κερκίδα εὐποίητον,
 ἀηδόνα τῶν ἐν ἐρίδοις, εὐκρέτους ἢ δέκρηε μι-
 τούς; et carm. XXVI. κερκίδα τῶν ἐρθρινῶ χελι-
 δονίδων ἄμα φανᾶ μελπομένην, ἰσῶν Παλλάδος
 ἀλκυόνα; Archias: πολυσπαθείων μελεδήμονα κερ-
 κίδα πέπλων εὐθροον; Antipater (c. XXVI. : τὸν
 καρηβαρέοντα πολυβροιβήτην ἀτρακτον κλωστήρα
 ζρεπτὰς εὐθρομον ἀρπεδένας; Archias: ἀραρχαίσις
 μίτου πολυδίνα λατριν, ἀτρακτον; Antipater
 (c. XXVI.):

(c. XXVI.): τόνδε φιληλάκατον καλαθίσκον εα-
 μόνος ἀσκητοῦ καὶ τολύπας φύλακα; hoc breuius
 Archias εἰροχαστῆ τάλανον, sed nihilo melius.
 Si quaeris, vnde habeant eiusmodi cupedias:
 vterque ex Leonida v. c. carm. IX. (Tom. I.
 p. 222.)

Αὐτονομία, Μελίτεια, Βοΐσιον, αἱ Φιλομήδεια
 καὶ Νικαῦς Κρησσαι τρεῖς, ζέου, θυγατέρες·
 αἱ μὲν τὸν μιτοεργὸν ἀειδίητον ἀτρακτον,
 αἱ δὲ τὸν ἄφρνιταν εἰροκόμον τάλανον,
 αἱ δ' ἅμα τῶν πέπλων εὐάτριον ἐργάτιν. Ἰσῶν
 κερκίδα, τῶν λεχέων Πανελόπας φύλακα,
 δῶρον Ἀθανάια Πιτανάτιδι τῶ δ' ἐνὶ ναῶ
 θῆκαν, Ἀθανάιας παυσάμεναι καμάτων.
 ὦν χέρας αἱ σὺ, Ἀθάνια, ἐπιπλήσας, ἐσοπίσω
 θεῆς δ' εὐσπίους ἐξ ὀλιγητιπύων.

Cum hoc conferri poterit carm. VIII. Vnum
 adhuc restat carminis genus, quod Archiae
 Musae attingere placuit, scilicet historiologiae ver-
 sibus narratae vel apologi; duo quidem eius-
 modi carmina in epigrammatum, quae ei tri-
 buuntur, farragine reperio, carm. XXI. et
 XXIII. Sed prius pertinet ad Archiam Mity-
 lenaeum; etsi fatendum sit, posteriori, quod
 omnium codicum consensu Antiocheni est, id
 esse antefendum. Etiam huius moris historio-
 las epigrammatis habitu exornandi, nisi me
 omnia fallunt, auctor fuit Leonidas Tarenti-
 nus. Est quidem inter Platonis iunioris, qui
 circa Olymp. CXX. floruit (v. Fabric. Bibl. Gr.
 T. I. p. 784.), eiusmodi historiologia de coeco et
 claudio, nostra aetate per Gellertum nobilita-
 ta, sed vereor, vt auctor sit Plato iunior, Co-

micus. Haud dubie Plato aliquis est, qui seniori aevo vixit. Hanc enim ipsam historiolum primum tractasse credo Leonidam Tarentinum. Extat ea inter carmina Leonidae Alexandrini n. XXXIV. ap. Br. T. II. p. 197.; quo iure autem, frustra explorare labores ap. Brunckium, qui talia monere superfluum ducit: certe in Planudea Anthologia p. 8. simpl. extat nomine Λεωνίδου. Ea vero sic se habet:

Τυφλὸς ἀλητεύων χολῶν πόδας ἤεργαζεν,
 ὄμμασιν ἀλλοτρίοις ἀντερανιζόμενος.
 ἄμφω δ' ἡμίτελοις πρὸς ἑνὸς φύσιν ἡμέσθησαν,
 τοῦλλιπὲς ἀλλήλοισ ἀντιπαρασχόμενοι.

Imitatus est, vt satis manifestum, Antiphilus, qui tamen paulo ante Leonidam Alex. vixit, vel certe aequalis eius fuit. Eam imitationem, quam esse ipsum opusculum satis prodit, quomodo tribuere Brunckius possit Platoni iuniori, illi, qui aliquot Olympiadibus ante Tarentinum poetam vixit, ipse viderit; ego certe hoc non magis intelligo, quam ipse, vt in notis ait p. 31., cur Antiphilo Planudes tribuerit; quod ego tamen et intelligo et explicare scio. Scilicet Planudes, etsi monachus, tamen Francogallico critico religiosior fuit; duo diuerforum scriptorum epigrammata, etiam si eiusdem argumenti essent, coniungere et alterum operis sui gloria defraudare noluit. In Codice Vaticano, vt Brunckius ipse monet, primum distichon illius carminis, quod Platoni iuniori tribuitur, finit paginam. Sequens autem pagina a disticho incipit ἀμφὸς μὲν, ad quod annotauit librarius: εἰς τὸ αὐτὸ, περὶ τε τοῦ τυφλοῦ

τυφλοῦ καὶ τοῦ χαλοῦ, ὅτι ἀλλήλοισ τὸ ἑλλίπις
 ἐδάριζον. Hoc librarium in aliis facere con-
 fuisse, quum in duas paginas diuisum est epi-
 gramma, vt in altera argumentum iterum re-
 ponat, idem testatur Brunckius. Itaque suspi-
 catur, hoc Planudi fraudi fuisse. Ego vero
 persuasum mihi habeo, hanc librarii notam
 non totam a librario esse: verba *eis τὸ αὐτὸ*
 sunt ex lemmate, quod per *παρόγραμμα* omis-
 sum erat; nomen Ἀντιφίλου, quod Planudes appo-
 suit, quodque vnde habeat, Brunckius non
 potest diuinare, is haud dubie in suo codice
 adscriptum inuenit, vbi sic se habebat margi-
 nalis nota: *eis τὸ αὐτὸ Ἀντιφίλου, περί τε τοῦ*
τυφλοῦ κ. λ. In exemplo Vaticano nomen Ἀν-
 τιφίλου propter cognatam scriptionem verbo-
 rum τοῦ τυφλοῦ excidere facile potuit. Ergo
 satis religiosus fuit monachus Constantinopoli-
 tanus in dissecandis epigrammatis, quae libra-
 rii incuria in vnum coaluerant; sed religioni
 defuit felicitas. Platoni iuniori, quisquis fue-
 rit, vnum dedit distichon; Antiphilo tria. Sed
 tribuenda sunt duo disticha Platoni iuniori;
 duo Antiphilo, in hunc modum!

Platonis Iun. Carmen.

Ἄνερα τις λιπόγυιον ὑπὲρ νότιοιο λιπαυγῆς
 ἦγε, πόδας χρήσας, ὄμματα χρησάμενος.
 ἄμφω μὲν πηροὶ καὶ ἀλήμονες, ἀλλ' ὁ μὲν ὄψεις,
 ὅς δ' ἐ βάσεις· ἄλλου δ' ἄλλος ὑπηρεσίη.

Antiphili Carmen.

Τυφλὸς ἀνὴρ χαλοῖο καταμάδιον βάρους ἄρας
 ἀτραπὸν ὀφθαλμοῖς ὄμμασιν ἀεροβάται.
 ἡ μία

ἢ μία δ' ἀμφοτέροις ἤκει φύσις· ἐν γὰρ ἐκάστῳ
 τοῦλλιπές ἀλλήλοις εἰς ὄλον ἠράνισαν.

Nunc perpendat, quaeso, cui tales res curae sunt, quomodo Bruunckius scribere possit: *νῦν τι esse* (epigramma) *manifestum est*: nonne duo esse, manifestum est? Manifestum vero et hoc est, Antiphili carmen ex imitatione Leonidae natum esse; non vice versa. Vix enim imitator dixerit ἀεργάων pro κατομάδιον βάρος ἀίρων; vix ὄμμασι ἀλλοτρίοις ἀντερανιζόμενος pro ἀτραπὸν ὀθνεῖσι ὄμμασιν ἀροβοάτει; contra, quae simpliciora sunt, per imitationem artificiosiore habitum assumunt; sic pro ἄμφω δ' ἡμιτελεῖς πρὸς ἐνὸς φύσιν ἠρμόσθησαν, quo nihil cum natura convenientius, imitatore dignum est ἢ μία δ' ἀμφοτέροις ἤκει φύσις. Serioris aetatis fetus est ille iulus, qui Platonis iunioris nomen in fronte gerit; quod iam prodit λιπέγυιός et λιπαυγῆς, χηῆσας, χηησάμενος, alia. Omnes tres Leonidam Tar. Platonem iuniorum, et Antiphilum imitatus est Philippus c. LXIX. ap. Br. T. II. p. 231. maxime tamen Antiphilum.

Πηρὸς ὁ μὲν γυίσις, ὁ δ' ἄρ' ὄμμασιν ἀμφοτέ-
 ροι δὲ
 εἰς αὐτοὺς τὸ τύχης ἐνδεές ἠράνισαν.
 τυφλὸς γὰρ λιπόγυιον ἐπωμάδιον βάρος ἀίρων,
 ταῖς κενῶν φαναῖς ἀτραπὸν ἀροβοάτει,
 πάντα δὲ ταῦτ' ἐδίδαξε πικρῇ παντόλμος ἀνάγκη
 ἀλλήλοις μερίσαι τοῦλλιπές εἰς ἔλεον.

Praeter hanc historiolum quam modo Tarentino epigrammatographo vindicauimus, alia inter eius

eius carmina extat n. LXI. T. I. p. 236. Aesopicae fabulae simillima, tersa etiam et elegante oratione composita. Anlam Leonidae dedisse videtur Simonides, quis tamen sit, quum plures fuerint huius nominis, incertum, qui res, quae vere acciderant, epigrammatis celebravit, vt carm. LXIV. T. I. p. 158. (sed tribuitur etiam Hedylo et Asclepiadi, v. Br. not. p. 21.) et c. XCVI. p. 144. et, quod iunioris Reiskius esse arbitratur, c. CXII.; quod imitatus est Dioscorides c. XI. T. I. p. 495. Quem morem etiam post Leonidam retinuerunt celebres nominis poetae, vt Callimachus c. LX. Dioscorides XXXIII. et XXXIV. Tymnes IV. p. 505. vt vel virorum vel mulierum fortiter facta ad posteritatem transferrent. Primus tamen, qui historiolas fingeret, vt aliquod morum praecipuum inde duceret, fuit, opinor, Leonidas; quod perpetuus eius imitator, Antipater Sidonius, imitari non neglexit; at vero, vt in aliis, ita in hoc etiam genere cedit plerumque archetypo. Sic carm. LXIV. de Lampone, cane venatico, quem sitis occiderit, et frustra pedibus fontem effodere laboravit, addit: ἢ ἄρα. Νύμφαι Λάμπωνα κταμένων μῆνιν ἔθεσθ' ἐλάφων. In carm. CII. narrat, puellam nauis parietes ascendisse et in mare deiectum Borea, addens: Ἰνεὶ ἀναικτιέρμων τις ἔφρου θεός, ἢ Μελικέρτεω ἥλικος οὐκ Ἴδην πικρὸν ἀπηλάσασα, cf. carm. CIII. quod similis farinae est. Interdum, sine acumine, quod ipsi vitium esse debuit, narrat, vt carm. XCV. et XCV. Non igitur mirum est, Archiae etiam in mentem venisse, tentare, quid in hoc genere humeri valerent: narrat carmine iam ante indicato, tutos

dos duos et merulam in decipulas simul esse delapſos; illos, vt capti fuiffent, detentos fuiſſe, hanc vero dimiffam; addit ἰσὺν αἰδοπέλων ἔτυμον γένος ἢ ἄρα πολλὴν καὶ κωφαὶ πταινῶν φροντὶδ' ἔχουσι πάγαι. Mirarisne, lector, vnde frigidus luſus? Ex Antipatro habet c. LXII. p. 25. a quo non ſolum rem mutuatus eſt, ſed etiam clauſulam, ac nihil mutauit, niſi, quod Antipater *duas* decipulas et *vnum* turdum cum merula in eas delapſos fingit; hoc ita variauit, vt duos turdos et vnum rete induceret. Nec Antipater ingenioſius claudit: ἦν γὰρ αἰδῶν φειδῶ κὴν κωφῶς, ζῆνε, λησασίας. Vtrique palmam praeripuit ſeculi ſexti poſt C. N. homo, Paulus Silentarius, qui carmine LXXII. (T. III. p. 93.) eandem rem tractat; ſed quam ingenioſe addit: ἦ τάχα πεν τοιμάκαρα φιλαργέτις ὄρνι αἰδῶν Ἄρτεμις εὐμέλω λυσεν ἀνακτι λύρης.

Ex his igitur, quae huc vsque disputaui-
mus, quiuis, ſpero intelliget, Ciceronem, in
laudibus Archiae celebrandis, pluſculum ami-
citiæ tribuiſſe, quam concedebat veritas; et
iudicium de eo ita capiendum, vt, quod alii
ſtatuere, magis expreſſiſſe videatur, quam quod
ipſe, ſi veritati litare voluiſſet, iudicaturus fuiſ-
ſet. Quae laudari in Archia recte potuit, in-
ſignis eſt puritas orationis, quam ex lectione
antiquiorum poetarum ſibi comparauerat; ex
qua ſi cenſere eum volueris, vix credere pote-
ris, eum tam ſero et in peius degenerante
aero in viuus fuiſſe. Nec minus credere fas
eſt, eum memoria fuiſſe praeditum felici, et
rerum, quae aut legerat aut audiuerat, mirum
in modum tenaci; vt, ſi minus ex ſe ipſo hau-
rire

rire posset, quod exornaret, ex memoriae promptuario id depromeret. Ex his, quae adhuc habemus, breuioribus poeseos monumentis si coniectura ad epica, quae condidit, carmina valet: equidem mediocri dolore legendum censeo, quod temporis iniuria in ea faeuit, ac ne vestigium quidem vllum ad nos peruenire fuit. Nam rerum, quae poeta ex se progignere et iis, quae acciderunt, intexere debet, vt totum aliquod, quod ipsa illa, quae natura producit, quum splendore tum nexu superet, insigni videtur laborasse penuria: quum enim tam vilia argumenta tractaturus auxilium circumspererit, et, vbi inuenerit, secutus, quis praefaret, bonus an malus esset, in vsus suos adhibuerit; quid fecisse eum existimemus, quum Marii aut Luculli res gestas epico carmine caneret? Haud dubie nihil, nisi historiam exhibuit versibus descriptam; et, si quid laudandum istis in carminibus fuit, id fuit, quod res easdem commutatis verbis enunciarit, et, quod in rerum varietate desiderabatur, id varietate verborum, et culta oratione, antiquitatem redolente, compensarit. Quod Cicero testatur, cum applausu excepta esse a Romanis, quae Archias in laudem eorum cecinisset; id non efficit, vt alio modo iudicium moderandum sit. Nam constat, laudem, si pretium inesse velimus, a laudato viro proficisci debere, id est, ab eo viro, qui in hoc genere virtutis, quod laude sua ornat, ipse excellat: quid vero pretii esse putabimus laudi, quam Marius ei tribuit, Marius, quem duriorum ad haec studia fuisse ipse Tullius non recitet, et historia rerum Romanarum clamat?

quid

quid ponderis habebit laus Luculli? Nam et si hic non modo res gestas, sed etiam studium atque aures adhiberet, pro certo tamen affirmare ausim, eum ex gloriae, quae per Archiae carmina ei accedebat, modulo omnia dimensum esse, et valuisse de eo, quod orator affert de Themistocle, eius vocem eum audivisse libentissime, a quo virtus ipsius optime praedicaretur. Nec maiorem habere poterunt auctoritatem, Metelli, Numidicus et Pius, M. Aemilius, Q. Catulus, pater et filius, L. Crassus, Gato, Hortensii, Octavii, qui summo poetam afficiebant honore: omnes enim Romani erant, hoc est, homines rerum fortiter gestarum non minus, quam laudis atque honoris, qui eiusmodi rebus comparatur, cupidissimi, et in rebus ad mansuetiores Musas pertinentibus, ut plurimum coëcutientes et iudices inepti. Homo *αὐτοσχεδίαστῆς* (*improvisatore* vocant Itali), qualis Archias erat, qui de rebus, quae tum agebantur, dicere poterat ex tempore, qui, quoties poscebatur, eandem rem repetebat commutatis verbis atque sententiis, qui, simul atque aliquid gestum erat a praeclaro viro, id statim commemorabat versibus, apud Ciceronis populares maiori floret, necesse erat, gratia et laude, quam cultissimus poeta, cui benignior fluxisset vena, sed tardior, et qui alia omnia elegantissime sine Homerica dictione siue Pindarica cecinisset, sed non Romanorum laudes. Et profecto haec ipsa causa est, ut Cicero tantopere poetam laudet: sperabat enim, fore, ut, quas res in consulatu gessisset, earum per Archiam vivus frueretur gloria. Ipse enim dicit cap. 11.

Nam

Nam quas res nos in consulatu nostro vobiscum simul pro salute huius urbis atque imperii, et pro vita civium, proque universa republica gessimus, attigit hic versibus, atque inchoavit; quibus auditis, quod mihi magna res et iucunda visa est, hunc ad perficiendum hortatus sum. Quanta autem illa fuerit in eo cupiditas, ut res in consulatu gestas illustratas videret, intelligimus ex epistola ad Luceium (ad Div. V, 12.), ubi scribit: *te plane etiam atque etiam rogo, ut et ornus ea vehementius etiam, quam fortasse sentis, et in ea leges historiae negligas; gratiamque illam, de qua suavissime quodam in prooemio scripsisti, a qua te affici non magis potuisse demonstras, quam Herculem Xenophontium illum a voluptate, ea si me tibi vehementius commendabit, ne aspernere, amorique nostro plusculum etiam, quam concedat veritas, largiari.* Quod a Luceio rogat, id ab Archia etiam fieri eum voluisse, in promptu est; id vero eo certius impetraturum speravit, quo clariori ei praeiisset exemplo, et quo arctius eum simili beneficio sibi deinxisset.

VI.

Reliquum est, ut locis huius orationis male affectis medicinam facere studeam. Scire autem volo lectorem, textum me sequi Ernestianum, quia hic in omnium manibus est. Vbi nihil moneo, ibi nihil inveni monendum, sed in Ernestiana textus ratione acquiescendum putavi.

Cap.

Apud praetorem populi Romani. Qui fit ille praetor, nemo docet interpretum. Haud dubie est C. Virgilius, Q. Ciceronis in praetura collega, quem amicitia coniunctum Marco fuisse, intelligimus ex oratione pro Plancio cap. 40. vbi ita orator: *Siciliam petiui animo, quae et ipsa erat mihi, sicut domus vna, coniuncta, et obtinebatur a Virgilio, quocum me vno vel maxime quum vetusta amicitia, tum mei fratris collegia, tum res publica sociarat.* Fuit is in prouincia in magna existimatione, vt Cicero testatur ad Q. Frat. I, 2, 2. vbi Quintum fratrem exemplum eius imitari iubet; quare iure suo h. I. dici posset *vir lectissimus.* Praeturam eius in hunc annum incidere, certum est, si Q. Ciceronis praetura ad hunc annum pertinet; id vero ita esse, novimus ex ep. ad Attic. I, 13. vbi scribit Marcus: *Asiam Quinto, suauissimo fratri, obtigisse, audisti.* Scripta enim illa epistola est Idibus Mart. M. Messala et M. Pifone Coss. Sortitio prouinciarum, quae primis anni fieri solebat diebus, ex Senatus decreto dilata erat, vt docet Cicero ep. ad Attic. I, 12. Idibus Febr. scripta: *senatus de prouinciis praetorum, et de legationibus et de ceteris rebus decernebat, vt ante, quam rogatio lata esset, ne quid ageretur.* Obstare quidem huic de praetura Q. Ciceronis et Virgilio sententiae videtur, quod Q. Cicero in Asia L. Valerio Flacco successit, qui M. Cicerone consule, h. e. an. 691. praetor fuerat (vid. Orat. pro Flac. 14. et 21.); quemque per triennium Asiam tenuisse

nuisse volunt. Nam Flaccus a D. Laelio de repetundis accusatus est, et a Cicerone defensus anno 695. C. Iulio Caesare et M. Calpurnio Bibulo Coss. vt e cap. 38. orationis pro eo habitae cognoscitur, vbi dicit orator: *oppressus est C. Antonius: esto; habuit quandam ille infamiam suam; neque tamen ille, pro meo iure dico, vobis iudicibus damnatus esset.* C. autem Antonium damnatum iisdem esse consulibus, quum aliunde constat, tum ex eo, quod Cicero ait (pro Domo 16.), se eum eiusdem diei hora sexta defendisse, cuius nona hora Clodius a Fonteio adoptatus esset; quod his consulibus factum esse, notum est. Colligi etiam potest annus illius defensionis ex epist. ad Attic. II, 25. quae eodem anno scripta est, vbi haec legimus: *at hercule alter tuus familiaris Hortulanus, quam plena manu, quam ingenue, quam ornate nostras laudes in astra iustulit, quum de Flacci praetura, et de illo tempore Allobrogum diceret.* Hortensius scilicet cum Cicerone Flaccum defenderat. At enim hoc anno (695) prorogatio imperii in tertium annum Quinto Ciceroni in Asia decreta; vid. epist. ad Q. Frat. I, 1. Quomodo igitur conciliari inter se potest, quod Q. Cicero successit Flacco; Flaccus autem, vt volunt Manutius, Ernestius, alii, Asiam triennium tenuit? Flaccus enim praetor fuit Romae an. 691. et Quinto Ciceroni propraetori in Asia, qui Flacco successit, anno 695. decreta a senatu est prolongatio tertii anni; ergo hic ipse annus ei esse debebat secundus propraetoriae dignitatis; primus autem, annus 694. Quomodo inter an. 691. et 694. tres possunt prae-

praeturae Flacci in Asia anni intercedere: nam annus 692. primus, et annus 693. secundus fuit? Nec dici potest, quod fortasse in mentem cuiuspiam venerit, ante annum 692. Flaccum in Asiam abiisse: etenim ao. 691. IV. Non. Decemb. iussu Ciceronis Cons. Allobrogum comitatus in ponte Muluio deprehendit; vid. Orat. in Catil. III, 2. Sallust. B. Catil. 45. et locum Cic. ep. ad Attic. II, 25. paulo ante adductum. Ergo duos tantum annos Flaccus in Asia fuit? Quid? quod ne duos quidem? Q. Cicero iam anno 693. in Asiam profectus est; quod apparet ex Marci ep. ad Attic. I, 17. Non. Decemb. Coll. Messala et Pilone data, quam Metellus consul erat designatus. Si igitur Q. Cicero iam ultimis anni 693. mensibus in Asia Flacco successit; Flaccus autem eodem abire ante initium anni 692. non potuit: efficitur profecto, ut L. Flaccus ultra unum annum in Asia commoratus non sit. Atque hoc ipsum Oratione, quam Cicero pro eo habuit, confirmatur, cap. 40. *Asiaticae iurisdictioni urbana iurisdictione respondebit; annui temporis criminationem omnis aetas L. Flacci et perpetua vita defendet.* Quum igitur doceri non possit, tres annos Flaccum in Asia praeturam gessisse, sed eorum, qui istud defendunt, falsa sit sententia ac plena erroris; hoc manet in certis, Q. Ciceronem praetorem fuisse anno 693. et eodem anno postremis mensibus, non, sicut ex altera ratione sequeretur, an. 695., Flacco in Asia successisse; et, quum Virgilius collega eius fuerit, huius etiam praeturam in an. 693. incidere, hoc est, in eum annum, quo defensus est Archias.

In

In eiusmodi personae, quae, propter otium et studium, minime in iudiciis periculisque tractata est. Fortasse legendum est: iactata est. Cic. ad Qu. Fr. III, 5. forensi labore iactari. De Orat. I, 38. Nam volitare in foro, haerere in iure ac praetorum tribunalibus, iudicia priuata magnarum rerum obire, in quibus saepe non de facto, sed de aequitate et iure certetur, iactare se in causis centumuiralibus — quum omnino, quid suum, quid alienum — ignoret, insignis impudentiae est.

Cap. III.

Nam ut primum ex pueris excessit Archias, atque ab iis artibus, quibus aetas puerilis ad humanitatem informari solet, se ad scribendi studium contulit: primum Antiochiae (nam ibi natus est —) celeriter antecellere omnibus ingenii gloria contigit. Lege: primum ei Antiochiae — celeriter antecellere omn. ing. gloria contigit.

Erat Italia tunc plena Graec. artium ac disciplinarum: studiaque haec cet. Distingue: Erat — disciplinarum; studiaque haec cet.

Itaque hunc et Tarentini — donarunt: et omnes cet. Distingue: Itaque — donarunt; et omnes cet.

Hac tanta celebritate famae quum esset iam absentibus notus. Ernestius scribit: „vita-

„visitatus foret iam *absens notus*. Nam absentia illa non Romanis, sed Archiae conuenit, qui *absens* Roma tum erat. An in terminatione aliquid latet?“ Lectio recte se habet. Archias nondum habebat Romae domicilium, vt *absens* Roma eo, qui Ernestio placet, sensu esse posset: nam Ernestius accepit vt nostrum *absensend.* Sed est *absens* idem, quod remotus, spatio loci, ac temporis interuallo disiunctus; quo sensu in vtrumque partem adhibetur. Cicero Offic. III, 33. fin. *Quum vero intellexero, te hoc scientiae genere gaudere, tum et praesens tecum propediem (vt spero), et, dum aberis, absens loquar.*

Vt domus, quae Iulius adolescentiae prima fuerit, eadem esset familiarissima senectuti. Reizius scribebat: *vt domus — prima patuerit, eadem esset familiarissima senectuti.* Sed hoc ingeniosius, quam verius. Opponitur sibi inuicem *prima* et *familiarissima*; *adolescentiae* et *senectuti*. Haec oppositio tollitur, si infertur *patuerit*. Haud dubie Cicero etiam scripsisset hoc ordine: *vt, quae prima adolescentiae eius domus patuerit, ea familiarissima esset senectuti.*

Erat temporibus illis iucundus Q. Metello, illi Numidico, et eius Pio filio. Scribe: *Erat temporibus illis iuc. Q. Metello, illi Numidico, et Pio, eius filio; vel: et filio eius, Pio.* Totus locus sic interpunctione leuandus est: *Erat temporibus illis iucundus Q. Metello, illi Numidico, et Pio, eius filio; audiebatur a M. Aemilio;*
vive-

viuebat cum Q. Catulo, et patre et filio; a L. Crasso colebatur; Lucillos vero, et Drusum, et Octauios, et Catonem, et totam Hortensiorum domum deuinctam consuetudine quum teneret, afficiebatur summo honore: quod eum cet.

Cap. IV.

Quum esset cum L. Lucullo in Siciliam profectus. Lege: in Ciliciam profectus. Vid. supra Sect. III.

Adscribi se in eam ciuitatem voluit: idque, quum ipse per se dignus putaretur, cet. Interpunge totum locum: Quae quum esset ciuitas aequissimo iure ac foedere: adscribi se in eam ciuitatem voluit; idque, quum ipse per se dignus putaretur, cet.

Quid enim horum infirmari, Grati, potest? Haud dubie legendum: Gracche. Vid. supra sect. IV.

Qui hunc (adscriptum) Heracleensem dicunt. Lambinus corrigebat: qui hunc adscriptum Heracleae esse dicunt. Ernestio hoc videtur habere aliquid duri. Putat adscriptum esse a glossatore, repetitum e lege: qui f. c. adscripti essent. Sic infra cap. seq. semper se Heracleensem esse voluit. Vncis itaque adscriptum inclusit. Mihi aliter sanandus locus videtur. Delendum est Heracleensem: nam glossema est. Ad adscriptum repetendum est animo ex praecedentibus Heracleae; et totus locus sic adiuuandus interpunctione: Heracleae, ne esse tum adscriptum negabis?
Tom. II. G

gabis? Adest vir summa auctoritate, et religione, et fide, L. Lucullus, qui se non opinari, sed scire: non audiuisse, sed vidisse; non interfuisse, sed egisse dicit; ad sunt Heracleenses legati, nobilissimi homines; huius iudicii causa cum mandatis, et cum publico testimonio venerunt; qui hunc adscriptum dicunt. Cur Ernestius pro L. Lucullus ediderit, M. Lucullus, nihil monito lectore, nescio: nam pleraeque editiones, vel vilissimae, habent, quod habere debent, L. Lucullus.

Est ridiculum, ad ea, cet. Hic locus ita distinguendus est: Est ridiculum, ad ea quae habemus nihil dicere, quaerere, quae habere non possumus; et de hominum memoria tacere, literarum memoriam flagitare; et, quum habeas amplissimi viri religionem, integerrimi municipii iusiurandum fidemque, ea, quae depravari nullo modo possunt, repudiare, tabulas, quas idem dicis solere corrumpi, desiderare.

At domicilium in Italia non habuit is, qui tot annis ante civitatem datam, sedem omnium rerum ac fortunarum suarum Romae collocavit. Recte reposuit Ernestius cum Lambino in Italia non habuit pro Romae non habuit. Pessime autem hanc periodum pro responsione per interrogationem facta, non pro obiectione, ut Lambino visum, habuit. Locus ita interpungendus. At domicilium in Italia non habuit. Is, qui tot annis ante civitatem datam sedem omnium rerum ac fortunarum suarum Romae collocavit? At non est professus. Immo

vero

vero iis tabulis professus, quae solae ex illa professione, collegioque praetorum obtinent publicarum tabularum auctoritatem. Sic habemus duas obiectiones, et duas ad illas responsiones.

Cap. V.

Pessime sunt h. l. Capita distincta. Caput IV. continuandum vsque ad verba: *His igitur tabulis nullam lituram in nomen A. Licinii videtis.*

Etenim quum mediocribus multis, et aut nulla, aut humili aliqua arte praeditis, gratuito civitatem in Graecia homines impertiebantur, cet. Passeratius, vt argumentatio procedat, non magnam Graeciam vult intelligi, sed Graeciam propriam. Male. Melius Ernestius scribit: „Argumentatus a toto ad partes, nempe ad eas civitates, quae Archiam civem suam fecerant. Quum tam faciles essent civitates Graeciae magnae omnes in civitate tribuenda etiam leuibus hominibus, Rheginos etc. difficiles in Archia fuisse non est credibile.“ Nondum tamen difficultates omnes remotae sunt. Habet semper nescio quid inconcinni oratio in verbis: *quod scenicis artificibus largiri solebant.* Ferri posset, si legeretur: *quod illis largiri solebant,* intell. *mediocribus et aut nulla aut humili arte praeditis.* Mitigatur tamen orationis durities, si quum accipitur, sicut debet, pro temporis particula, non causae; respondet nostro *während dass, zu einer Zeit, als;* et si ad verba, *quod scenicis artificibus,* suppletur cogitatione

tione *verbi causa*, quasi sit: *quod verbi causa scenicis artificibus largiri solebant*. Nescio, an tanti sit commemorare, in mentem mihi aliquando venisse: *quod semissis artificibus largiri solebant*. Sicut Vatinius in Cic. ep. ad Diu. V, 10. dicit: *non semissis homo*; et Iuuenalis Sat. V, 76. *hic Dama est non tressis agaso*; ita putabam Ciceronem dicere potuisse *semissis artifices* pro vilibus, et humilibus, qui opponerentur Archiae summa ingenii gloria praedito.

Census nostros requiris scilicet; est enim obscurum cet. Hic locus ita distinctione sustentandus. *Census nostros requiris. Scilicet: est enim obscurum, proximis censoribus hunc cum clarissimo imperatore, L. Lucullo, apud exercitum fuisse; superioribus cum eodem quaestore fuisse in Asia; primis, Iulio et Crasso, nullam populi partem esse censam.*

Sed, quoniam census non ius civitatis confirmat, ac tantummodo indicat, eum, qui sit census, ita se iam tum gessisse pro ciue: iis temporibus, quae tu criminaris, ne ipse quidem iudicio eum in civium Romanorum iure esse versatum. Et testamentum saepe fecit nostris legibus, et adiit hereditates civium Romanorum, et in beneficiis ad aerarium delatus est a L. Lucullo praetore et consule. Ernestius scribit ad hunc locum, quem non intellexisse eum, membrorum disiunctio, qua eum exhibuit, docet: „E criminaris intelligendum, dicendo, cum dicis, vel simile quid, vnde pendeant sequentia.

tia. Non male tamen Graevius corrigit *queis*.“
 Importunum illud *queis*, quod Graevius re-
 posuit, quomodo placere potuerit viris doctis,
 equidem non magis intelligo, quam, quomo-
 do Ernestius, et alii editores ante eum post
esse versatum maiorem distinctionem ponere
 fustinuerint, quum nec sensus absolutus sit, et
 illud *quoniam* in protasi requirat apodosin.
 Tolerabilius certe foret, si ita scripssent: *Sed,*
quoniam census non ius civitatis confirmat,
ac tantummodo indicat, eum, qui sit cen-
sus, ita se iam tum gessisse pro ciue: iis
temporibus, qui tu criminaris, ne ipsius
quidem iudicio eum in civium Romanorum
iure esse versatum? Et testamentum saepe fe-
cit nostris legibus, et adiit hereditates civium
Romanorum etc. Qui tu criminaris est quo-
modo, quo pacto, criminaris hoc ordine:
quo pacto tu criminaris iis temporibus ne
ipsius quidem iudicio eum in civium Roma-
norum iure esse versatum? Etenim et testa-
mentum saepe fecit, cet. Fortasse est, cui
 se commendet haec correctio. Mihi tamen
 minus etiam probatur, quam alia, quae mihi
 aliquando in mentem venit, quamque deinde
 in editione orat. select. ad Gruteri exemplar
 expressarum occupatam deprehendi: *iis tem-*
poribus, quem tu criminaris ne ipsius qui-
dem iudicio in civium Romanorum iure esse
versatum, et testamentum saepe fecit cet.
 Sed habet dicta editio post *versatum* colon.
 Male! Causa, cur neutra harum correctionum
 mihi probetur, est, quod *iis temporibus* desi-
 derat relatiuum cum definitione temporum;
 alioquin non appareret, quae essent tempora
 intelli-

intelligenda. Audacius etiam est *eum* expungere post *ne ipsius quidem iudicio*; quamquam hoc posset retineri, et scribi: *quem tu criminaris, ne ipsius quidem iudicio eum in civium Romanorum iure esse versatum*. Ita Cicero Off. III, 20. *C. Marius — Q. Metellum, cuius legatus erat, summum virum, et civem, quum ab eo, imperatore suo, Roman missus esset, apud populum Romanum criminatus est, bellum illum ducere*. Locus, si intelligi debet, ita est scribendus: *Sed quoniam census non ius civitatis confirmat, ac tantummodo indicat, eum, qui sit census, ita se iam tum gessisse pro civibus temporibus, quae tu criminaris ne ipsius quidem iudicio eum in civium Romanorum iure esse versatum, et testamentum saepe fecit nostris legibus, et adiit hereditates civium Romanorum, et in beneficiis ad ararium delatur est a L. Lucullo praetore et consule*. Sic habet periodus protasin, et apodosin. Census indicat, eum, qui sit census, se gessisse pro civibus; hoc in protasi; in apodosi commemorantur actionum specimina, quae vices census suppleant, et item doceant, eum, qui illa ediderit, se gessisse pro civibus. *Iis temporibus, quae tu criminaris h. l. per quae criminando dicis eum ne ipsius quidem iudicio in civium Romanorum iure esse versatum*. Accusativum a verbis requiri, quae durationem includant, monere superfluum esset, nisi parum memores huiusce rei deprehenderentur ad h. l. Ernestius et Graevius. *Criminari cum infinitivo et alibi adhibuit Cicero,*

V. C.

v. c. pro Rosc. Amer. 15. *quod beniuolentia fit, id odio factum criminariis. Iis temporibus dixit orator, non, eo tempore, quia intelligit tria illa diuersa et separata temporis spatia, quibus cenferi debuisset Archias. Pro ne ipsius quidem iudicio, scribo, ne ipsius quidem iudicio. Iudicium hic locum non habet: nam iudicium proprium, h. e. verbis expressum, intelligi nequit; quum incredibile sit, Archiam ipsum in ea versatum opinione, vt putaret, se non esse ciuem; nec magis cogitari potest de iudicio symbolico, h. e. agendi ratione expresso, quum de damnatione potius, quam de absolutione ac conseruatione illud adhiberi soleat, quod h. l. regulae grammaticae respuunt; dicendum videlicet fuisset: quae tu criminariis ipsius iudicio non esse eum in ciuium Romanorum iure versatum. Sensus futurus fuisset: quae (h. e. per quae) tu criminariis eum ita se gessisse, vt facile posset perspici, eum in ciuium numero non esse.* Ita in Orat. in Pison. 40. *Ad horum omnium iudicia tot ac tanta domesticum iudicium accessit sententiae damnationistuae: occultus aduentus, furtiuum iter per Italiam, introitus in urbem desertus ab amicis; nullae ad senatum e provincia literae, nulla ex trinis aestiuis gratulatio, nulla triumpho mentio; non modo quid gesseris, sed ne quibus in locis quidem fueris, dicere audes. Ex illo fonte et seminario triumphorum quum arida folia laureae retulisses; quum ea abiecta ad portam reliquisti, tum tu ipse de te fecisse videri pronunciasti.*

ciasti. Ex hoc loco intelligitur, *iudicium* debere hinc abesse; intrare autem *iudicium.* Ne *ipsum quidem indicio* valet, *Archiam ne ipsum quidem asserre posse argumentum, quo probetur, eum illis temporibus fuisse ciuem.* Pro *L. Lucullo praetore et consule* vult Graevius: *L. Lic. praetore et proconsule*; quam correctionem Ernestius appellat verissimam. Ego vanam appello. Quidni etiam *propraetore* scripsit. At *praetor* dicebatur saepius, qui provinciae sine pro consule praerant, sine pro praetore; vid. Manut. ad Cic. ep. ad Div. I, 1. p. 12. a. et II, 17. p. 203. a. ed. Richt. Eodem vero modo *Consul* pro *Proconsul* reperitur; praesertim si *Proconsul* fuerit antea *Consul.* Sic Ap. Claudius Pulcher *Consul* erat cum Q. Fulvio Flacco A. V. 642. (vid. Liu. XXV, 3.) et *Proconsul* in Campania cum eodem an. 643. quod clare intelligitur ex Liu. XXVI, 1. Q. Fulvio, Ap. Claudio prioris anni *consulibus prorogatum imperium est.* Sed Lib. XXVI, 33. dicitur: *post captam Capuam Consul mortuus.* Eodem cap. dicit M. Atilius Regulus: *In consilio arbitror me fuisse consulibus, Capua capta.* Sed ceperunt Capuam iidem *Proconsules* Q. Fulvius, et App. Claudius (vid. Liu. XXVI, 12—16.) quorum alter, Fulvius, saepius etiam dicitur *Proconsul*, v. c. Liu. XXVI, 8. 33. Apud Cicer. Offic. III, 26. legimus: *M. Atilius Regulus, quum Consul iterum in Africa ex insidiis captus esset duce Xanthippo.* Sed hoc non potuit fieri, quum *consul* esset. sed quum esset *imperium ei prorogatum,*

gatum; quod factum esse, docet Valerius Max. IV, 4, 6. scripsit etiam Livijs, vt ex epitome Lib. XVIII. cognoscitur. Addo tertium exemplum, quia magnam habet cum nostro loco similitudinem. Velleius Paterc. I, 9. *Tum senatus populusque Romanus L. Aemilium Paulum, qui et praetor et consul triumphauerat, circum in tantum laudandum, in quantum intelligi virtus potest, consulem creauit.* L. Aemilius Paulus Praetor fuit an. 562. et sortitus est Hispaniam (v. Liu. XXXVI, 2.); factus est a. 563. proconsul (v. Liu. XXXVII, 46.), quo anno rem haud prospere gessit; prolongato deinde imperio an. 564. Lusitanos fundit. Caesa sunt decem et octo millia armatorum; tria millia trecenti capti, et castra expugnata (vid. Liu. XXXVII, 57.). Hoc anno successit ei *propraetor* P. Iunius (v. Liu. l. c.); ipsi supplicationes decretae; vid. Liu. XXXVII, 58. Has supplicationes vocat Velleius Pat. l. laud. *triumphum*. Fuerunt autem tum, quum ei bis post praeturam prorogatum erat imperium. Eodem modo se res habet, vbi idem consul triumphasse dicitur. Consul creatus est, quum saepius repulsam tulisset (v. Liu. XXXIX, 32.), anno 571. et iniit Consulatum an. 572. Proconsul triumphauit ex Liguribus Ingaunis an. 573. teste Livijs XXXX, 34. vbi scribit: *Per eosdem dies, quibus hae aedes dedicatae sunt, L. Aemilius Paulus proconsul ex Liguribus Ingaunis triumphauit.* Sicut igitur Velleius Paterc. de L. Aem. Paulo dixit, *propraetore et proconsule: qui et praetor et consul triumphauerat; ita Ciceroni h. l. de*
L. Lu-

L. Lucullo, propraetore et proconsule placuit: *ad aerarium delatus est a L. Lucullo praetore et consule.*

Nunquam enim hic neque suo, neque amicorum iudicio reuincetur. Lege. neque suo neque amicorum iudicio reuincetur.

Cap. VI.

Vt ab nullius unquam me tempore aut commodo, aut otium meum abstraxerit, aut voluptas auocarit cet. Lege: *vt ab nullius unquam me tempore aut commodum aut otium meum abstraxerit, aut voluptas auocarit, aut denique somnus retardarit.* Quod Ernestius scribit, Graeuium, qui *commodum* reuocauit, reprehendens, singulis substantiuis in nominatiuo positis addita sua esse verba, *otium abstraxerit, voluptas auocarit* cet. quare, si Cicero dixisset, *aut commodum*, haud dubie etiam verbum additurus fuisset; id speciosius dictum est, quam grauius. Verbum *abstraxerit* pertinet ad vtrumque ad *commodum* et *otium*; haec duo substantiua quasi in vnum coalescunt pronomine *meum*, et sic plus vnum verbum non desiderant.

Ex his studiis haec quoque censetur oratio et facultas. Ernestius scribit: „*Oratio et facultas* est pro facultas orationis. In horum studiorum parte est eloquentia.“ Si hoc verum esset, praefendum esset *crefcit* pro *censetur*, quod pleraeq; editiones habent. Sed est

est censere ex his studiis idem, quod ab his studiis aestimare, h. e. praestantiam facultatis dicendi, quae in Cicerone erat, ex humanitatis studiis repetere. Nec enim in vniuersum intelligit eloquentiam, sed suam facultatem orationis, quum dicat: *haec oratio et facultas*. Ita cap. 1. *Quod si haec vox, huius hortatu praeceptisque conformata, nonnullis aliquando saluti fuit.*

Quae quantacunque in me, nunquam amicorum periculis defuit. Ernestius excidisse putat est vel ante *in me*, vel post. Non solet sane Cicero est omittere. Ita de Orat. I, 30. *sed de hac mea, quantulacunque est, facultate quaeritis.* At alii boni scriptores omittunt. Lilius XXX, 10. *quod inter assiduas clades, et lacrimas unum quantumcunque ex insperato gaudium adfulserat.* XXXII, 5. *Ibi ceteri quidem, data quantacunque quiete temporis, simul animos corporaque remiserant.* Itaque non vereor, ne quid h. l. mutandum sit; praesertim, quum qualiscunque, quod Cicero semper eodem modo verbo est interponit, semel cum nomine connexum deprehendam, ep. ad Diuers. IV, 8. *Sin qualemcunque locum (sequimur), quae est domestica sede (sedes?) iucundior?* Interim malim nostrum locum sic distinctum legere: *quae, quantacunque in me, nunquam amicorum periculis defuit.* In aliis editionibus illud est adiectum est; vnde habeant nescio.

Quae

Quae si cui leuior videtur: cet. Illud quae quod in Ernestiana ed. minuscula litera scriptum, maiuscula scribendum est; refertur enim ad remotius haec oratio et facultas. Sensus est: si quis rem leuem putat, dicere posse de rebus comite et ornate, voce suauitate atque iucunda, oratione tersa atque elegante, ei sciendum est ex iisdem humanitatis studiis etiam alia posse acquiri, quibus et homo bonus, et ciuis bonus censendus est.

Cap. VII.

Atque idem ego contendo, quum ad naturam eximiam cet. Melius esset, si pro atque legeretur, atqui vel at. Ita Or. in Catil. III, 2. Atque ego, vt vidi, quos maximo furore et scelere esse inflammatos sciebam, eos nobiscum esse, et Romae remansisse. Vbi Graeuus in Ms. reperit At; quod probat Ernestius. Per compendium scribendi vtriusque particulae facilis fuit permutatio.

Nam ceteraeneque temporum sunt, neque aetatum omnium. Ne cui in mentem veniat scribere, Nam cetera, vt ad studia referatur. Ad cetera ex praecedentibus intelligendae animi aduersiones, quae idem sunt, quod studia. Hinc etiam apparet, verissimum esse, quod praecedit animi aduersionem, et reiiciendum esse, quod nonnullis blanditur, animi remissionem.

Haec

Haec studia adolescentiam agunt.
Haec studia, scil. studia humanitatis, opponuntur *ceteris animi aduersionibus*, h. e. ceteris studiis. *agunt* habent omnes Mss. et edd. principes. P. Victorius, teste Ernestio, primus edidit *alunt*. Ernestius, qui in nota dicit, vulgo *agunt* non bene explicari, in Clauo Cic. explicat: *subigunt, acuunt ingenium adolescentium; quod et alere dicitur; vnde eodem sensu legitur in edd. nonnullis alunt*. Num haec melior sit explicatio, alii diudicent. Si *alere* eodem sensu dicitur, quidni *alunt* scribitur, quod facilius est. Dubito autem, *agere* adhibitum alicubi esse pro *acuere, subigere*. *Agere adolescentiam est in actione ponere, occupare, ad agendum excitare, exercere (beschäftigen)*; haec adolescentiae occupatio opponitur oblectationi senectutis, sicut ornamento rerum secundarum perfugium et solatium in aduersis opponitur. Saepius hoc sensu occurrit *agitare*. Liuius XXII, 13, *constantiam haud dum expertus, agitare ac tentare animum mouendo crebro castra, populandoque in oculis eius agros sociorum coepit*. Illustrat nostrum locum Seneca ep. 108. p. m. 765. *quia iuuenes possumus discere, possumus facilem animum, et adhuc tractabilem, ad meliora conuertere; quia hoc tempus idoneum est laboribus, idoneum agitandis per studia ingenii, et exercendis per opera corporibus*.

Cap.

 Cap. VIII.

Ergo ille corporis motu tantum amorem sibi conciliarat a nobis omnibus: nos animorum incredibiles motus celeritatemque ingeniorum negligemus? Non male vult Ernestius pro nos scribi: hos animorum incredibiles motus cet. Non solum conformare voluerunt librarii hoc superiori ille corporis motu cet. ut Ernestius monet, sed impelli potuerunt iis orationis conuersionibus, quae paulo post occurrunt: nos instituti rebus optimis non poetarum voce moueamur? et: nos hunc viuum, qui et voluntate et legibus noster est, repudiabimus? Mallem tamen scribere: num animorum incredibiles motus celeritatemque ingeniorum negligemus? Nam hos non habet, ad quod commode referatur; et, si quis putet ad sequentia, quae de Archia dicuntur, trahi oportere, id propter pluralitatem in verbis animorum incredibiles motus non potest fieri; esse deberet, animi incredibilem motum, vel certe, animi incredibiles motus.

Atqui sic a summis hominibus eruditissimisque accepimus cet. Lege: atque sic a. s. h. eruditissimisque accepimus.

Cap. IX.

Ergo illi alienum, quia poeta fuit, post mortem etiam expetunt; nos hunc viuam, qui et voluntate et legibus noster est.
repre

repudiabimus? Scribe: *repudiamus*, quod Graevius e Mss. et edd. ll. Med. reposuit. Ernestius quidem non sensit τὸ ἐμφαιμότερον; at sentiet, qui ad verba, quae praecedunt; *post mortem etiam expetunt*, attenderit.

Carus fuit Africano superiori noster Ennius. itaque etiam in sepulchro Scipionum putatur is esse constitutus e marmore. At iis laudibus certe non solum ipsi, qui laudantur, sed etiam populi Romani nomen ornatur. Non Manutius fuit, qui ex vitiosa codicum lectione, *e marmore. at iis laudibus*, vt dicit Ernestius, sed, vt Manutius in Commentario ad h. l. ipse monet, Honoratus Fascitellius, puero adhuc Manutio. Sanatus quidem locus, sed non persanatus. Ernestius scribit: „Ceterum non frustra, vt opinor, suspicatus est Guilielmus, hic aliquid excidisse. Nam in his *Carus fuit — — e marmore*, nihil est, cui respondeant sequentia: *at iis laudibus*; nam de iis nil est in illis. Eo etiam sc. quae exciderunt, referendum illud, *qui haec fecerat*: nam ea hic non memorata sunt.“ Ne super t. amplius suspicio, hic aliquid excidisse: scribe: *itaque etiam in sepulchro Scipionum putatur is esse constitutus e marmore. At eius laudibus certe non solum ipsi, qui laudantur, sed etiam populi Romani nomen ornatur.* Confusio verborum eius et eis et iis facilis ex compendio scripturae fuit. Verba, *qui haec fecerat*, quae quo referri debeant, non videt Ernestius, nunc plana

plana sunt; intelligenda sunt de laudibus, quas Ennius praedicarat, scilicet Scipionis, Catonis, Maximorum, Marcellorum, Fulviorum. *Facere* ap. Latinos, ut ap. Graecos ποιέειν, de poeta absolute dicitur.

Cap. X.

Itaque, credo, si civis Romanus Archias legibus non esset, ut ab aliquo imperatore civitate donaretur, perficere non potuit. Ne quis Ernestium sequatur, scribendumque existimet: perficere non potuisset: sciendum est, Latinos scriptores non raro sequi Graecam consuetudinem, et in re praeterita conditionem sequente, indicatiui tempora adhibere, praesens praeteritum, perfectum praeteritum, aoristum. Cicero ad Diuers. I, 7. Poterat utrumque praeclare, si esset fides, si gravitas in hominibus consularibus. De Orat. III, 3. Ego vero te, Crasse, cum vitae flore, tum mortis opportunitate, diuino consilio et ortum et extinctum esse arbitror. nam tibi aut pro virtute animi constantiaque tua, civilis ferri subeunda fuit necessitas, aut, si qua te fortuna ab atrocitate mortis vindicasset, eadem esse te funerum patriae spectatorem egisset; neque solum tibi improborum dominatus, sed etiam propter admistam civium caedem, bonorum victoria moerori fuisset. Nihil igitur in nostro loco mutandum. Includit indicatiuum tempus certitudinem; quae hic eo maiorem vim habet, quod ironiae omnia dicta

eta sunt. Ernestius ea de causa in hoc tempore offendit, quod illud pro praesente perfecto habuit; quod si esset, omnino esset scribendum *potuisset*.

Cap. XI.

Ipsi illi philosophi, etiam illis libellis, quos de contemnenda gloria scribunt, nomen suum inscribunt. Ernestius notat: „Forte melius *etiam iis libellis*; certe hoc accuratius est et suavius, quum *illi* mox praecesserit.“ Mirum; quasi non praecipua aliqua vis sit in eiusmodi repetitionibus. Cap. 1. *Quodsi haec vox, huius hortatu praeceptisque conformata.* Cap. 2. *vt in hac causa mihi detis hanc veniam, accommodatam huic rei.* Ceterum legendum: *Ipsi illi philosophi, etiam in illis libellis* cet. Cic. Tulcul. I, 15. *Quid nostri philosophi? nonne in his ipsis libris, quos scribunt de contemnenda gloria, sua nomina inscribunt?*

Nunc insidet quaedam in optimo quoque virtus, quae noctes et dies animum gloriae stimulis concidat, atque admonet, non cum vitae tempore esse dimittendam commemorationem nominis nostri, sed cum omni posteritate adaequandam. Lege cum Lambino et Manutio: *non cum vitae tempore esse dimetiendam commemorationem nominis nostri.* Cicero Tulcul. I, 15. *Quid in hac rep. tot tantosque viros, ob rempubl. in-*
 Tom. II. H ter-

terfectos, cogitasse arbitramur? iisdemne
 ut finibus nomen suum, quibus vita, termi-
 naretur? Cato Mai. 23. An censes, me tan-
 tos labores diurnos nocturnosque, domi mi-
 litiaeque suscepturum fuisse, si iisdem fini-
 bus gloriam meam, quibus vitam, essem
 terminaturus.

Cap. XII.

*An vero tam parvi animi videamur esse
 omnes, qui in republica, atque in his vitae
 periculis laboribusque versamur, ut, quum
 usque ad extremum spatium, nullum tran-
 quillum atque otiosum spiritum duxerimus,
 nobiscum simul moritura omnia arbitremur?*
 Ernestius scribit: „Saepe inclinaui ad corrigend-
 um videmur esse, i. e. sumus. Mox series
 sententiae videtur requirere, *nobiscum simul
 omnia mori velimus.* Is esset vere parvus
 animus, qui nullum gloriae sensum haberet.
 Philosophi contra non secum omnia sua mori,
 sed nomen suum et famam conseruari volunt.“
 Prodidit Ernestius, se vim loci non perspexisse.
 Lectio eius sana est, ac ne iota quidem mu-
 tari debet. *An tam parvi animi videamur
 esse* significat, *an placet nobis animo esse
 tam paucis contento*; verba deinde *ut,
 quum vsq. ad extr. spat. cet.* hoc ordine sunt
 struenda: *ut arbitremur, omnia nobiscum
 simul moritura esse, quum usque ad extre-
 mum spatium nullum tranquillum atque
 otiosum spiritum duxerimus.* Multum inter-
 est, *virum arbitremur* post positionem illam:
quum

quum, usque ad extr. sp. null. tranq. atq. otios. spiritum duxerimus, an ante eam cogitetur. Sensus nunc exiit clarus et dilucidus: *an tam paruo animo et tam paucis contento esse nobis placet, ut in ea acquiescamur opinione, nos, qui omnia pertulerimus, labores, molestias, pericula, qui ad extremum vitae spatium nullum tranquillum atque otiosum spiritum duxerimus, nihil manere praemii, quam mortem, et omnium, quae praeclare gesserimus, perpetuam obliuionem?*

An, quum statuas et imagines, non animorum simulacra, sed corporum, studiose multi summi homines reliquerint, consiliorum relinquere ac virtutum nostrarum effigiem non multo malle debemus, summis ingeniis expressam et politam? Pro non multo malle ed. pr. et Mff. nonne multo malle. Sed quum iam praecedat an, intolerabile visum nonne Ernestio et aliis ante eum, qui reposuerunt: non multo malle. Ego vero nonne a Cicerone esse arbitror; ne autem turbet orationem, An ab initio mutandum videtur in Ac.

Hominem pudore eo, quem amicorum videtis comprobari tum dignitate, tum etiam vetustate. Recte recipit Ernestius vetustate, quod libri quidam habent, et quod iam Scaliger et Muretus defenderunt, pro vulgata lectione satis inepta, venustate. Miror tamen virum doctissimum in hac lectione

non acquiescere, et suspicari, aliud verbum
latere, quod *vetustas* commemorari ad talem
commendationem non solet. Immo h. l.
vetustatem commemorari necesse erat: nam
cap. 3. dicit orator: *sed etiam hoc non so-
lum ingenii ac literarum, verum etiam
naturae atque virtutis, ut domus, quae
huius adolescentiae prima fuerit, eadem
esset familiarissima senectuti.* Non solum
poeta bonus, sed etiam homo bonus erat
Archias, quod amicorum doceri poterat tum
dignitate, tum vetustate.

Ca 2045

ULB Halle 3
003 757 072

A
86.

nc

2

CAROLI DAVIDIS ILGENII

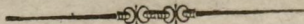
PHILOS. ET LL. OO. PROF. IN ACAD. IEN. P. O. ET

SOCIET. LAT. IEN. SOD. HON.

OPUSCULA

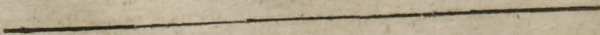
VARIA

PHILOLOGICA

TOMI SECUNDI

PARS PRIOR.

ERFORDIAE

APUD CUIL. HENNINGS.

1797.

